Punkt i protokollet PR 76/2020 rd

Plenum

Onsdag 20.5.2020 kl. 14.51—17.43

2. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om stöd för återanställning och gottgörelse för verksamhetsbegränsningar till förplägnadsföretag

Regeringens proposition RP 67/2020 rd
Utskottets betänkande EkUB 11/2020 rd

Första behandlingen

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 2 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger ekonomiutskottets betänkande EkUB 11/2020 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslaget.

Efter utskottets ordförande, ledamot Vartiainens presentationsanförande går vi över till ett en timme långt replikskifte.

Debatt

14.51 **Juhana Vartiainen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan mietintö on valmistunut juuri, ja siinä päästiin varsin pitkälle yhteisymmärryksessä ja saatiin aikaan paljon hyvää. Tässä oli poikkeuksellisesti valiokunnalle annettu hallituksenkin taholta enemmän vapausasteita ja vapautta hallituksen esityksen kehittämiseen ja parantamiseen. Ihan hyvin sitä oli valmisteltu hallituksen tahollakin, mutta nopeasti, ja me vielä koetimme sitten nopeasti tehdä parhaamme parantaaksemme tätä esitystä ravintolaelinkeinon ja sen työntekijöiden kannalta, kuitenkin kustannustehokkaalla tavalla. Ja vaikka tähän sisältyy kaksi vastalausetta, niin voisin sanoa, että aika pitkälle ulottui tässä yhteisymmärrys, ja olemme sitä mieltä, että nyt tällä mietinnöllä on syytä mennä eteenpäin. Minä kiitän kaikkia valiokunnan jäseniä tästä rakentavasta ja intensiivisestä työstä.

Tämän taustahan on siinä, että vaikka nyt koko elinkeinoelämä tämän kriisin vuoksi on useimmilla toimialoilla vaikeuksissa, niin ravintoloihin on kohdistunut sillä tavalla erityinen isku, että valtiovalta on tämän epidemian rajoittamisen tarkoituksessa omilla toimenpiteillään suorastaan estänyt ravintolaelinkeinon harjoittamisen. Tämän nojallahan perustuslakivaliokunta ja talousvaliokunta edellyttivät, että valtiovalta hyvittää ravintolaelinkeinonharjoittajille tätä menetystä ja myös sellaisella tavalla, jossa pidetään, siinä määrin kuin pystytään, huolta myös ravintola-alan työntekijöistä. Tätä vastaava hallituksen esitys on nyt siis ollut käsittelyssä, ja talousvaliokunta on saanut mietinnön valmiiksi.

Tässä ideana on se, että tuetaan ravintoloita kahden periaatteen nojalla. Yhtäältä on tällainen yleinen hyvitys siitä, että ravintoloiden myynti on valtiovallan toimenpiteiden vuoksi hetkellisesti loppunut lähes kokonaan — ei kokonaan, mutta alentunut todella merkittävästi. Ja sitten toinen osa tätä tukipakettia, joka tällä lainsäädännöllä luodaan, on työllistämistuki, joka katsoo jo eteenpäin, siihen aikaan, kun näitä rajoituksia lievennetään. Sen idea taas on tukea ravintoloita niiden työllistämispäätöksissä niin, että ravintoloille olisi

kannattavampaa ottaa taas työntekijöitä töihin, ja tällä tavalla pidetään huolta siis sekä elinkeinon että työntekijöiden hyvinvoinnista. Tässä ensimmäisessä paketissa on ajateltu kompensoitavan niitä kiinteistä kustannuksia, joista ravintoloiden ei ole ollut mahdollista heti päästä eroon, ja toinen on sitten tätä työllistämistukea

Suhteessa hallituksen esitykseen valiokunta on tähän tuonut lähinnä kolmenlaisia muutoksia, joista on oltu yksimielisiä.

Yhtäältä on luotu tämän hyvityksen osalta ravintoloiden kannalta edullisempi vertailu. Kun kompensoidaan sitä myynnin menetystä, jonka kohteena ravintolat ovat olleet, niin täytyy tietysti vertailla johonkin vertailuajankohtaan normaaliajalta, jotta tiedetään, miten suuria menetyksiä hyvitetään. Tässä alkuperäisessä esityksessä se vertailuajankohta oli tammi-helmikuussa kuluvalta vuodelta, mutta tästä aika laajasti ajateltiin ja kuulemisessa vahvistui se käsitys, että tämä on aika rajattu lähtökohta. Joillakin ravintoloilla saattaa juuri tammi-helmikuussa olla aika heikosti myyntiä. Tammi-helmikuuhun osuu myös monille suomalaisille tuttu tipaton tammikuu esimerkiksi. No me koetimme ratkoa tätä ongelmaa ja päädyimme sellaiseen toimintatapaan, että luodaan vaihtoehtoinen vertailukuukausi edellisen vuoden vastaaviin kuukausiin, huhti-toukokuuhun, ja viranomainen, joka tätä kompensaatiotukea maksaa, vertailee verottajalta saatujen tietojen nojalta tämän kevään menetetyn myynnin tilannetta vuoden takaiseen ja myös sitten tammi-helmikuun myyntiin ja näistä valitaan se vertailukohta, joka tuottaa ravintolalle edullisemman lopputuloksen. Tässä me puhumme tuesta, jota maksetaan mekaanisesti ilman että ravintoloiden tarvitsee edes hakea tukea.

Toinen muutos, joka tässä on tehty, on se, että sovitusta muualta saatujen tukien, erityisesti Business Finlandilta saatujen innovaatiotukien, kanssa on muutettu. Alkuperäisessä esityksessä oli mekaaninen leikkuri siltä osin, että jos ravintolayritys on saanut Business Finlandilta tukea, niin se vähennetään tästä hyvitystuesta sellaisenaan. Me olemme arvioineet tätä asiaa ja tulleet siihen tulokseen, että Business Finlandin tuet on kuitenkin pääosin tarkoitettu muuhun kuin hyvitykseen ja kannattavuuteen, ne ovat innovaatioon menneitä innovaatiotoiminnan tukia, vaikka niitä on saatettu myöntää laveammin perustein tämän kriisin alkuvaiheessa. Näin ollen tämä automaattinen leikkuri on tässä esityksessä nyt poistettu eli ravintola voi saada tämän hyvityksen, vaikka Business Finlandin tukea on aikaisemmin tullutkin. Viranomaiselle eli Business Finlandille jää tehtäväksi jälkikäteen viimeisissä maksatuksissaan kuitenkin huolehtia siitä, että tässä ei synny päällekkäisyyttä, mutta sekä innovaatiotuen että hyvitystuen voi saada.

Kolmas asia, josta keskusteltiin ja jota myös tutkittiin intensiivisesti, oli se, että hallituksen alkuperäisessä esityksessä ei tämän työllistämistuen piiriin tullut lainkaan sellainen ravintolatyö, jota tehdään henkilöstöpalveluyritysten kautta eli niin sanotun vuokratyövoiman avulla. Tämähän on ravintola-alalla kuitenkin joissain osissa maata joillekin ravintoloille aika tärkeä työnteon muoto. Nämä henkilöstöpalveluyritykset toimivat eräänlaisina meklareina, jotka sovittavat keskenään työntekijöiden pyrkimystä tehdä haluamiaan työviikkoja ja työnantajien eli ravintoloiden pyrkimystä löytää itselleen sopiva määrä työvoimaa, varsinkin silloin, kun ravintolapalvelujen kysyntä on kausiluonteista tai muuten hyvin vaihtelevaa. Tämä on sen verran merkittävä ilmiö ravintola-alalla — esimerkiksi Pohjois-Suomessa matkailuyritysten parissa Lapissa hyvinkin — että oli hyvin luontevaa pyrkiä laajentamaan työllistämistuen saanti myös tällaiseen henkilöstöpalveluyritysten kautta tulevaan vuokratyöhön. Ja tässä on tehty ansiokasta työtä hallituspuolueiden jäsenten toimesta virkamiesten kanssa valiokunnan kesken, ja tästäkin pystyttiin lopulta kehittämään

malli, jolla lasketaan vastaavanlainen työllistämistuki kuin omassa palveluksessa oleville, ja yksimielisesti se sisällytettiin tähän meidän mietintöömme.

Arvoisa puhemies! Tällaisia muutoksia tähän hallituksen esitykseen on tullut. Minä olen henkilökohtaisesti oikein iloinen siitä, että me olemme talousvaliokunnassa saaneet tehdyksi hyvää yhteistyötä nopealla aikataululla, ja tässä tulos on nyt sitten täysistunnon arvioitavana. — Kiitos.

15.01 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuun tulee kiittää myös valiokunnan puheenjohtajaa hyvästä puheenvuorosta ja sitten myös tästä asian valmistelusta — toki kiitos ministeri Haataiselle ja esikunnille. Saimme tämän esityksen, ja meillä oli siinä pikkuisen työtä, mutta saimme hyvin virkamiestyötä ja apua sieltä esikunnasta, yhtä lailla sitten Lintilän puolelta.

Asian esittely tulikin hyvin pitkälle tuossa, ja todellakin tahtotila on se, että kun ravintolat ovat ongelmissa, niin saataisiin nopeasti liikkeelle tämä rahoitus laskentapohjan ja automaation kautta. Toi haasteita saada sinne mukaan niitä asioita, mitä ei vielä tässä alkuperäisessä esityksessä ollut. Tästä johtuen sitten esimerkiksi laajensimme tätä ajankohtaa muutoksella, ja siihen tulee noin 40 miljoonaa lisää siihen alkuperäiseen esitykseen nähden, ja sitten 8 miljoonaa euroa tulee tästä työllistämistuesta. Eli katson tänne valtiovarainministeriön suuntaan ja valtiovarojen puheenjohtajan suuntaan vähän niin kuin lakki kourassa, että kai saamme sitten [Puhemies koputtaa] tähän mietintöön liittyvät rahoituksetkin.

15.02 **Riitta Mäkinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minunkin puolestani ensinnäkin kiitokset nyt ministerille siitä, että näin hyvin tiiviillä aikataululla on tuotu esitys tänne eduskuntaan. Ja ottaen huomioon, että nyt ei tätä hallituksen esitystä tehtäessä ollut mahdollista käydä tätä normaalia lausuntokierrosta, on ollut erinomaista, että talousvaliokunta on sitten osaltaan vielä pystynyt näihin tiettyihin yksityiskohtiin puuttumaan. Tässä on nyt tuotu näitä muutoksia jo siinä määrin hyvin esille, että tyydyn tässä vaiheessa nyt oikeastaan osoittamaan erityisesti kokoomukselle kiitokset siitä, että kokoomus tuli tämän hallituksen esityksen taakse myös niiltä osin, mitkä koskivat näitä alkuperäisiä periaatteita ja lähtökohtia, joiden pohjalta tämä ravintolatuki, tämä kompensaatio, on haluttu toteuttaa. Erittäin iloinen olen myös siitä, että nyt saamme tämän maksatukseen mahdollisimman pian. Ajatus on, että todellakin, kun kesäkuun alusta ravintolat sitten aukeavat, siinä yhteydessä sitten myös tämä tuki päästäisiin maksamaan. [Timo Heinonen: Hallitus tuli opposition linjoille!]

15.03 **Mauri Peltokangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että nyt ryhdytään toimiin ravintoloiden olojen parantamiseksi, ja rahoitustakin näkyy pisara tulevan lisää tähän alkuperäiseen ehdotukseen nähden, mikäli ymmärsin oikein äskeisen puheenvuoron. Mutta korostaisin sitä, että ravintolat olivat ne, jotka joutuivat tässä kärsimään ensimmäisenä ja totaalisesti, koska nämä yrittäjät joutuivat ovensa kiinni laittamaan. Olisin erittäin otettu — ja varmasti olisivat koko Suomen ravintolat työntekijöineen ja yrittäjineen päivineen — jos hallitus kykenisi vielä hiukan priorisoimaan rahankäyttöä siten, että saataisiin korotettua näitä summia huomattavasti, koska nämä eivät tule riittämään. [Timo Heinonen: Juuri näin!] Se on aivan selvä asia. Siellä on todella suuri joukko meitä palvelevia ravintola-alan ammattilaisia, jotka ovat todellisessa hädässä tällä hetkellä. Ovia

joudutaan sulkemaan, työntekijöitä sanomaan irti, ja tähän tulee nyt tarttua nopealla kädellä. — Kiitos.

15.04 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkinen toi esiin, että kokoomus tuli hallituksen linjalle tässä ravintoloiden tukimallissa, mutta aivan niinhän tässä ei kuitenkaan käynyt. Meillähän oli oma mallimme, jossa me olimme esittäneet 300 miljoonaa ravintoloille tueksi, ja tässä esityksessä, joka alun perin tuotiin talousvaliokunnalle, oli summa 123 miljoonaa. Kyllähän me tietysti siitä lähdimme, että halusimme olla mukana kehittämässä sitä mallia, jota hallitus haluaa viedä eteenpäin, ja olemme tietenkin tyytyväisiä siitä, että nyt kun siihen tehtiin muutoksia, niin loppusumma muuttui ja se summa on nyt 171 miljoonaa euroa. Ja erityisesti me olemme hyvillämme siitä, että vuokratyövoima tuli nyt huomioiduksi tässä, viiteajanjakso muutettiin niin, että se ei ole pelkästään se tammi—helmikuu vaan se voi olla myös huhti—toukokuu, jos se on parempi sille yritykselle, ja toisaalta myöskin siitä, että nämä Business Finlandin tai elykeskusten tuet eivät automaattisesti vähennä tätä ravintolatukea. Olemme tietysti kokoomuksen ryhmässä hyvin kiitollisia, [Puhemies koputtaa] että nämä meidän ehdotuksemme otettiin tässä huomioon.

15.06 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ollut ilo olla sorvaamassa tätä esitystä, ja tosiaan, niin kuin edustaja Mäkinen tuossa totesi, on hienoa, että myös kokoomus näihin päälinjoihin yhtyi, ja teimme tässä ihan hienoa yhteistyötä.

Palvelualojen ahdinko on todella mittava, ja on hienoa, että nyt toteamme kaikki yhdessä, että haluamme tukea työllistäviä palvelualoja ja tässä erityisesti ravintola-alaa, joka on erillislailla kärsinyt siitä, että olemme joutuneet koronaepidemian vuoksi ravintoloiden toimintaa rajoittamaan. Olen tosi iloinen, että on kuitenkin pystytty tekemään lieventäviä seikkoja tähän lainsäädäntöön. Esimerkiksi noutomyynti on toiminut varsin hyvin osalla ravintoloista kompensoivana tekijänä, vaikkakaan ei tietenkään riitä täysimääräiseen toimintaan, mutta tämä on ollut yksi hieno esimerkki siitä, miten on pystytty terveydellisiä ja taloudellisia seikkoja edistämään samaan aikaan, ja toivon, että tämä linja jatkossakin voimistuu, [Puhemies koputtaa] jolloin voimme noutomyyntiä kenties kannustaa yhä enemmän tämän koronaepidemian aikana.

15.07 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on viime päivinä keskusteltu opposition roolista koronakriisin keskellä, ja tässä meillä on erinomainen esimerkki siitä, että sillä, että me tuomme omia vaihtoehtoja esille ja kiinnitämme huomiota niihin asioihin, jotka mahdollisesti hallituksen valmistelussa ovat menneet huonoon suuntaan, pystytään täällä eduskunnassa korjaamaan niitä oikeudenmukaisiksi.

Tähän tuli talousvaliokunnassa puheenjohtaja Vartiaisen johdolla erittäin tärkeitä muutoksia. Tämä malli on oikeudenmukainen, ja se osuu nyt paremmin niihin ravintoloihin, jotka tässä eniten kärsivät, mutta tämä ei yksistään riitä. Tämän rahoituksen taso ei pysty kompensoimaan riittävällä tavalla, ja toinen asia on se, että on myöskin keinoja, jotka eivät maksa mitään, eli edellytyksiä siltä osin — kun nyt ravintoloiden annetaan avata ovensa — että saisi pitää ainakin puoleenyöhön asti auki, ja että olisi harkinnan varaa siinä, kuinka paljon asiakkaita voi ottaa sisälle. Silloin päästään ilman rahaa varovaisuutta noudattaen tilanteeseen, jossa meidän hädässä, [Puhemies koputtaa] kriisissä olevat yritykset voivat pysyä pystyssä. Mutta yhdessä me tämän teimme, ja onneksi kokoomus oli paikalla.

15.08 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ravintola-ala on merkittävä työnantaja, ja siinä mielessä näiden tukien osalta on hyvä, että ne tässä vaiheessa kohdistuvat heidän yritystensä pystyssä pitämiseen. Mutta kuitenkin tämä kassakriisi on ollut jo pidempiaikainen juuri näitten vuokramenojen ja asiakaskadon vuoksi, ja siinä mielessä nyt, kun yrittäjät hakevat näitä tukia, ne pääsevät vain pikkasen matkaa eteenpäin siitä, että ne maksavat niitä vanhoja velkoja pois. Ja tästä nyt vasta mennään eteenpäin vielä pitkän aikaa, että yrittäjät pääsevät jaloilleen, ja siinä mielessä toivoisin, että hallitus tarkastaisi tätä asiaa vielä tarkemmin, kun sen aika pian tulee.

Sitten toisaalta olisin kysynyt sitä, minkä takia nämä henkilöstöravintolat jätettiin jossain määrin ulkopuolelle tästä tuen piiristä, koska henkilöstöravintoloilla on samanlaisia haasteita varsinkin tämän asiakasmäärän suhteen, ja kun noutopöydät on laitettu kiinni ja niin edespäin, niin kyllähän myös se vaikuttaa merkittävällä tavalla [Puhemies koputtaa] henkilöstöravintoloitten toimintaan.

15.09 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos hallitukselle tästä esityksestä. Perustuslakivaliokunnan käsitellessä tätä ravintoloitten sulkemista edellytimme, että kohtuulliset menetykset on kompensoitava, ja tämä esitys osaltaan kyllä täyttää tämän valiokunnan tahtotilan.

Laki ravintoloiden sulkemisesta merkitsi tietyn elinkeinon harjoittamisen kieltämistä lähes kokonaan määräajaksi ja siten hyvin voimakasta puuttumista perustuslain 18 §:ssä turvattuun elinkeinovapauteen. Lisäksi sääntely rajoittaa ravintolatoiminnan harjoittajien perustuslain 15 §:ssä tarkoitettua omaisuudensuojaa.

Perustuslakivaliokunta otti lausunnossaan kantaa siihen, että tammi—helmikuun vertailuaika olisi asettanut ravintolat keskenään hyvin eriarvoiseen asemaan, ja asetimmekin ponnen taakse, että jotta tämä voidaan tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä viedä eteenpäin, niin tätä on muutettava.

Olen kiitollinen ja on hyvä, että talousvaliokunta muutti esitystä niin, että hyvitysjärjestelmän piiriin pääsevät nyt myös kesä- ja kausiravintolat. Siitä [Puhemies koputtaa] iso kiitos.

15.10 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on tuotu hyvin nopealla aikataululla eduskuntaan esitys, jolla pyritään tukemaan sitä alaa, joka on suoraan kärsinyt asetuksen kautta ehkä kaikkein eniten koronasta. Muita tällaisia suoraan päätösperäisesti kärsineitä ovat liikunta ja urheilu, kulttuuri ja taide, joihin nämä rajoitukset ovat myös tiukasti iskeneet. Siinä mielessä on minusta tärkeää, että myös eduskunnassa on pyritty hyvin nopeasti käsittelemään tämä läpi, jotta palvelualat, ravintolayrittäjät, ravintolayritykset saavat tiedon siitä, millä tavalla pystytään jatkossa toimimaan, ja pidän arvokkaana sitä, että ollaan löydetty lähes yksimielisyys siitä, miten tätä nyt viedään eteenpäin. Sekä oppositio- että hallituspuolelta lähetekeskustelussa tuli juuri näitä kysymyksiä esimerkiksi siitä, miltä ajanjaksolta lasketaan näitä korvauksia.

Sanon yhden asian, joka on tärkeä: Tässä nyt mahdollistetaan myös tämä vuokratyön huomioiminen tässä korvauksessa. Me suhtaudumme vuokratyöhön lähtökohtaisesti hivenen [Puhemies koputtaa] skeptisesti, mutta nyt on tärkeää huolehtia kaikkien työntekijöiden mahdollisuudesta työllistyä, [Sinuhe Wallinheimo: Hyvä!] ja tässä lyhyessä [Puhemies koputtaa] pätkässä sekin on hyvä huomioida.

15.12 **Eeva Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu tässä salissa, tavallaan kilvoittelu, siitä, kuka on tullut kenenkin linjoille, ehkä osoittaa sen, että tämä esitys on erittäin hyvä. Tätä on helppo kannattaa, ja on tärkeää, että se nyt saadaan nopeasti päätökseen ja eteenpäin.

Omasta puolestanikin kiitän kollegoita hyvästä työstä talousvaliokunnassa. Teimme paljon hyviä tarkennuksia hallituksen esitykseen, ja tämä työtapa, jossa tosiaan hallitus ja eduskunta tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään, osoittaa, että kyllä me pystymme toimimaan myös tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa erittäin hyvin.

Haluan kuitenkin nostaa esiin sen, että tämäkin esitys kuitenkin jättää vielä joitakin toimijoita katveeseen, ja siksi on tärkeää, että myös niitä ravintoloita ja muita yrityksiä varten kehitetään toimiva tukimalli, ja tiedän, että se on hallituksessa työn alla, ja hyvä niin.

15.13 **Tom Packalén ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta tästä, että ravintoloita ollaan avaamassa, ja näistä tukipaketeista. Mutta jotta me voimme välttyä näiltä konkursseilta ja muilta — kun ravintola-ala ei ole kauhean kannattava bisneksenä ylipäätänsä ja ravintoloiden elinkaari keskimäärin on aika lyhyt, niin siellä ollaan oikeasti todellisessa pulassa — ja jotta tämä ei mene pelkiksi tukipaketeiksi, niin meidän täytyy saada ne ravintolat jollain tavalla kannattaviksi, että ne pystyvät toimimaan arjessa ja pystyvät sitä kautta työllistämään ja tulevaisuudessa myös maksamaan veroja. Haluaisin esittää pari tämmöistä ehdotusta, eli voisitteko harkita esimerkiksi seuraavia toimia ravintola-alan tuskan helpottamiseksi: Ensimmäiseksi, ravintoloilta poistetaan tekninen rajaus siitä, että vain puolet asiakaspaikoista saadaan käyttää, ja velvoitetaan [Puhemies koputtaa] heidät sitten hoitamaan turvalliset etäisyydet, koska nämä vaihtelevat hyvin pitkälle eri ravintoloissa. [Puhemies koputtaa] Sitten, lasketaan anniskeluravintoloiden maksama alkoholivero väliaikaisesti 24 prosentista [Puhemies: Nyt tuli aikarajaus täyteen!] 14 prosenttiin ja sallitaan ravintoloiden aukiolo puoleenyöhön asti. — Kiitos.

15.14 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella hyvä, että talousvaliokunta korjasi niitä eräitä pahimpia puutteita, joita tässä oli, erityisesti sesonkiaikaan toimivien ravintoloiden osalta paljon henkilöstöpalveluyritysten kautta tulevaa työvoimaa olisi jäänyt kokonaan tukilaskennan ulkopuolelle, jos ei talousvaliokunta olisi korjannut — hyvä niin. Mutta valitettavasti tähän jäi vielä merkittäviä ongelmia, jotka tulevat johtamaan konkursseihin ja työttömyyteen, jos ei tämä sali niitä muuta. Nyt korvataan ainoastaan 15 prosenttia myynnin alenemisesta. Valiokunnan saamien arvioiden perusteella se on keskimäärin vain noin puolet joustamattomista kustannuksista. Tämän takia me, kokoomus, olemme joutuneet jättämään vastalauseen, jossa esitämme toisenlaisia toimenpiteitä. Ei tässä valitettavasti olla päästy sellaiseen maaliin, jolla vielä konkursseja estettäisiin riittävästi. Erittäin tärkeätä on myös katsoa vähän — niin kuin Packalénkin tuossa huomautti — näihin muihin edellytyksiin, joilla mahdollistetaan kannattavuuteen pääseminen, omilla jaloilla seisominen. Ja kysynkin valtiovarainministeriltä täällä tänään: voitaisiinko nyt samalla sitoutua siihen, että arvonlisäveroa ravintoloiden [Puhemies koputtaa] myymän ruoan ja juoman osalta laskettaisiin rajusti? Saksassa on tehty päätös, että se tiputetaan jopa 7 prosenttiin, ja tämä voisi olla sellainen [Puhemies: Aika!] kannattava, veden pinnan päälle pääsemiseen [Puhemies koputtaa] auttava toimi.

15.16 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän hallitusta tästä esityksestä ja ajattelen näin, että kun aina ajoittain täällä oppositiossa annetaan tunnustusta hallitukselle, niin nyt on se hetki, jolloin hallitus voisi antaa tunnustusta oppositiolle siitä, että opposition rakentavasta työskentelystä johtuen tämä esitys huomattavasti parani. Odotamme näitä kannustavia puheenvuoroja.

Pieni puute tässä on, ja se on ehkä näiden ravintoloiden aukioloaika. Sitä olisi pitänyt selkeästi jatkaa tuonne kello 24:ään asti. Ihan siitä johtuen, että esimerkiksi iltavuorolaisten palkkaaminen vain kello 22:een tai 23:een saakka ei ole enää ravintoloille kannattavaa, ja sen takia tämä asia olisi tullut tässä ihan erityisesti huomioida.

Vaikka en ole mikään ravintoloissa istuja, niin kuitenkin pidän tätä esitystä tärkeänä.

15.17 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Omasta puolestani haluan myös kiittää talousvaliokuntaa erittäin hyvästä keskustelusta ja yhteistyöstä. Ei siinä sen kummempaa.

Jag vill tacka ekonomiutskottets medlemmar för jättegoda diskussioner, och resultatet är bra.

Minun mielestäni tämä lopputulos on hyvä. Ravintola-ala ennen koronaa: yli 5 miljardia liikevaihtoa, 50 000 työntekijää ja 10 000 yritystä. Joka ikinen työpaikka, minkä me saamme tähän maahan uudelleen syntymään, on äärimmäisen arvokas.

Varenda en arbetsplats som föds på nytt är oerhört viktig, och därför är det också bra att den här hyrda arbetskraften beaktas.

Elikkä vuokratyö tässä myös huomioidaan. Kaiken kaikkiaan erittäin hyvä paketti, 170 miljoonaa euroa,

170 miljoner euro, och det är ingen liten summa. Vi kommer nog att tvingas höja skuldsättningen och till och med kanske höja skatter oavsett.

Elikkä kyllä tässä saadaan valtionvelkaa ottaa ja myös varmaan veroja korottaa, en oikein ymmärrä, että valtavasti oltaisiin niin kuin lisäämässä. Kyllä tämä on iso summa, 170 miljoonaa euroa, mutta kiitos vielä erinomaisesta yhteistyöstä hallitukselle mutta myös oppositiolle.

15.18 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! On tosiaan turha kiistellä, kuka tuli kenen linjalle. Ainoa objektiivinen totuus taitaa olla, että eduskunta tuli eduskunnan linjoille, kun eduskunta vaati perustuslakivaliokunnalta ja talouslakivaliokunnalta näitä kompensoivia toimia ja niitä sitten hallitus valmisteli ja hallituksen esitystä täydentäen eduskunta sitten paikkasi perustuslakivaliokunnan ja talouslakivaliokunnan hyvällä yhteistyöllä. Valtiovarainvaliokunta nyt sitten valmistautuu löytämään ministeri Kulmunin tuella taas 48 miljoonaa euroa lisää, mikä on aika pieni tietysti tässä koko lisäysten määrässä, mutta merkittävä yhden alan kannalta.

Tärkeää tuossa hallituksen esityksessä oli, että siinä oli ensimmäisen kerran kunnolla pohjattu tämä koko tukikenttä. Siinähän selostetaan hyvin, minkälaiset tuet ovat jo nyt käy-

tössä olleet ihan yrittäjän työttömyysturvasta, pienyrittäjien tuesta sitten elyjen ja Business Finlandin jakamiin tukiin, ja sitten vielä on odotettavissa tämä yleistuki tai kustannustuki. [Puhemies koputtaa]

Tämä kokonaisuus on tärkeätä pitää mielessä, kun nyt kaivetaan sitten mahdollisimman oikeaa kohdentumista sitten niiden tukien kohdalla.

15.19 **Rami Lehto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vanha sanonta ”parempi myöhään kuin ei milloinkaan” on nyt ajankohtainen, mutta silti tämä lakiesitys voi tulla monille ravitsemusyrityksille liian myöhään ja korvaustasoltaan liian alhaisena.

Vaikka kesäkuun alussa lukitut ovet ravintola-alalla voidaankin avata, niin se voi olla monelle asiakkaalle yllätys, kun se ovi ei aukeakaan, kun saranat on hitsattu joko velkojien tai sitten yrittäjän uskon loppumisen vuoksi, ovet siis laitettu kiinni. Silloin on aika vaikea työllistää, vaikka kuinka tuettaisiin työntekijöiden palkkausta uudelleen työllistämisen tuella.

Ravintola-alan kulut ovat juosseet koko ajan, kun valtiovalta on kieltänyt elinkeinon harjoittamisen alalla. Moni on pystynyt siirtämään kyllä laskuja loppukesään ja syksyksi, mutta niitten maksamiseen tarvitaan silloin toimivaa liiketoimintaa. Kassat ovat nyt monella yrityksellä tyhjiä, ja 1.6. pitäisi sitten avata, [Puhemies koputtaa] mutta nyt olisi pitänyt tehdä jo sitten tilaukset, että pystyttäisiin avaamaan, mutta on epätietoisuus, että tulevatko ne asiakkaat sinne.

15.20 **Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus antoi tämän lakiesityksen yhteydessä aika poikkeuksellisen muokkaustehtävän talousvaliokunnalle, ja siitä on nyt sitten suoriuduttu. Laillista elinkeinoa on rajoitettu, ja siitä syntyy eduskunnan — siis meidän — mukaan kohtuullinen korvausedellytys. Kun tätä talousvaliokunnassa nyt on käyty lävitse ja yön yli nukuttu, niin se on todettava, että kyllähän hallituksen ja opposition näkemykset ovat lähentyneet. Kokoomus on siltä osin tyytyväinen.

Mutta vastalauseen kokoomus tosiaankin tässä yhteydessä on tehnyt, ja se liittyy nimenomaan tähän työllistymistuen piiriin ja vuokratyövoimaan. Tämä hyvitys, jota tässä esityksessä esitetään, 15 prosenttia, on riittämätön suhteessa toteutuneisiin kuluihin. Eli kokoomuksen näkemyksen mukaan se ei noudata eduskunnan tahtoa [Puhemies koputtaa] kohtuullisesta korvauksesta.

15.21 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edellinen puhuja kuvasi hyvin sitä, kuinka hallituksen ja opposition linjat ovat lähentyneet. Tämä on yleensä hyvä asia, mutta toivon, että tuolla ravintolamaailmassa ihmisten väliset suhteet eivät liikaa lähene, jotta me voimme jatkossakin avata näitä ravintoloita enemmän ja enemmän.

Ylipäätään mitä tulee tähän elvytykseen, minkä toivottavasti hallitus toteuttaa, jolloin me saamme talouden rattaat uudelleen pyörimään, niin siinä toivon, että siinä elvytyspolitiikassa pikemminkin — ravintolavertauskuvaa hyödyntäen — se tuoppi on enemmän täynnä kuin tyhjä. — Joskin siellä ravintolassa toivon, että kaikki kohtuudella kippistävät.

Kun ministeri on paikalla, niin mielelläni ministeriltä kuulisin, onko valtiovarainministeri valmis siihen, että mikäli tämä tilanne etenee suotuisasti, tautitilanne pysyy hallussa, että ravintoloita avataan enemmän hallitusti, turvallisesti, jotta yrittäjät, yritykset pääsevät harjoittamaan sitä hienoa elinkeinoa, hienoa bisnestä, jota tässä maailmassa meillä on.

15.22 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne ravintola-alalla on vaikea, on ollut vaikea, ja kuten eilenkin sanoin, on itsestäänselvää, että mikään tukipaketti ei korvaa sitä, että tämä tauti saadaan nujerrettua ja tartuntariski alas. Se pitää huomioida, että mehän emme voi tässä yksittäistä toimialaa, vaikkakin kovasti kärsinyttä, jotenkin täysimääräisesti paikata. Tässä on haettu kohtuullista, oikeudenmukaista kompensaatiota ja työllistämisen edistämistä, ja siinä tämä esitys on hyvä.

Tällaisen lähtökohtana on nähdäkseni tosi tärkeätä, kun tehdään tämmöinen poikkeustukimekanismi, että ei oteta kantaa sen alan rakenteeseen, ei vääristetä kilpailua, ja toisaalta huolehditaan siitä, että kannustimet kehittämiseen ovat olemassa. Hallitukselta tuli tähän hyvä pohja, jota sitten valiokunta viritti ja leipoi eteenpäin vielä täällä esitetyin toimin. Haluan itsekin kiittää tässä valiokuntaa hyvästä keskustelusta, jossa kuultiin asiantuntijoita, ja lopputuloksesta. Nostin itse saman pointin kuin edustaja Kalli, että tähän jää varmasti näitä katveita, [Puhemies koputtaa] mutta tätä varten sitten tämä yleiskustannustuki olisi edelleen todellakin paikallaan ja odotettu.

15.24 **Hussein al-Taee sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämähän on tämän esityksen suhteen tämmöinen klassinen rauhanvälitysesimerkki, [Naurua] missä ideologista kamppailua muutettiin yhden nukutun yön jälkeen hyvin teknisluontoiseksi, jolloin numeroja hieman muuttamalla eduskunnan sisällä ja talousvaliokunnassa päästiin yhteisymmärrykseen. [Timo Heinonen: Ei!] Kaikki ovat vähän tyytyväisiä, ja kukaan ei ole täysin tyytymätön, ja tässä suhteessa päästiin yhteisymmärrykseen.

Pääasiahan tässä on kuitenkin se, että rahaa vapautetaan ravintoloille, jotta ihmiset voisivat pitää työpaikkansa ja elinkeinonsa. Sen vuoksi eduskunnan työskentelyä on poikkeuksellisesti hallituksen kautta nyt voimistettu ja tuettu. Poikkeuksellisesti hallitus on opposition näkemyksen mukaan — huom. oppositio on sitä mieltä, että tämä on poikkeuksellista — ajatellut, [Puhemies koputtaa] että oppositio todella on otettu tähän mukaan ja se on päässyt mukaan. Ja nyt oppositio on vahvasti mukana [Puhemies: Aika!] tässä lainsäätämisprosessissa, joka tukee hallituksen työtä.

15.25 **Veikko Vallin ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Myös perussuomalaiset tekivät tähän vastalauseen, ja syyt ovat aika selvät. Tämä rahasumma, hyvitys-summa, on ehdottomasti liian pieni. Tässä ei ole kuunneltu ravintola-alaa, joka toivoi puolet suurempaa summaa selviytyäkseen. Tässä on kyse selviytymisestä. Tässä ei ymmärretä selvästi, eikä hallitus ole ymmärtänyt, tätä hätää, mikä tällä hetkellä on tuolla ravintolakentällä.

Toinen asia: Koolla ei pitäisi olla merkitystä tässä. Suuremmat ravintolat ovat yhtä pulassa kuin pienemmät, eli pitäisi kaikki leikkurit poistaa tästä. Olemme kuulleet asiantuntijoita, ja siellä ovat kassat tyhjät, suurillakin, tällä hetkellä.

Sitten yksi lisähuomio tästä arvonlisäveroprosentista: on erittäin hyvä idea pudottaa sitä vaikka vuodeksi 10 prosenttiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan vielä edustaja Vestman, ja sen jälkeen ministeri vastaa.

15.26 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen puutteellista ravintolatukiesitystä on nyt korjattu parempaan, kiitos talousvaliokunnalle ja pe-

rustuslakivaliokunnalle. Isoin ravintolatukeen yhä jäänyt ongelma on tuen riittämätön määrä. Tällä asialla on myös perusoikeusulottuvuus. Perustuslakivaliokunnan lausunnosta käy ilmi, että elinkeinovapauden ja omaisuudensuojan kannalta perustellumpaa olisi ollut valita tappiot ja kustannukset paremmin huomioiva ja kattavampi hyvittäminen esitetyn suppean hyvityksen sijaan.

Hallitus ei siis halunnut valita kaikkien perusoikeusmyönteisintä tukimallia, kokoomus sen sijaan haluaa. Vastalauseessamme esitämme hyvitysosuuden nostamista jopa 30 prosenttiin, jotta se vastaa paremmin sulkemisen tosiasiallisia tappioita. Lisäksi pitää kohdella neutraalisti eri yritysrakenteessa toimivia ravintoloita. Eikö hallituksen pitänyt olla perus- ja ihmisoikeusmyönteinen? Miksi te halusitte valita tämän [Puhemies koputtaa] suppeamman hyvityksen eikä kattavampaa perusoikeusmyönteisempää mallia?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Kulmuni, 3 minuuttiako riittää?

15.27 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni:** Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia tästä palautekeskustelusta ja kiitoksia tietenkin talousvaliokunnalle varsin ripeästä työstä, mitä olette pystyneet tekemään siinä vaiheessa, kun lainsäädäntöä tuodaan paljon varsin tiiviissäkin aikatahdissa ministeriöistä. On erittäin tärkeää, että eduskunnassa näinkin laajalla yksituumaisuudella — vaikka siellä on näitä eriäviäkin esityksiä — on kuitenkin pystytty reilussa viikossa tekemään nämä tärkeät muutokset siihen vertailuajankohtaan ja myös sitten siitä seuraaviin asioihin. Minä tietenkin koetan sitten asiaa edistää eduskunnan ja valtiovarainvaliokunnan tuella, että me tiedämme tämän summan nousevan noin 50 miljoonaa euroa suuremmaksi.

Mutta kysymys ei ole ainoastaan ravintoloista. Kysymys on ylipäänsä siitä, miten me avaamme yhteiskuntaa turvallisesti. Bisnes on aivan samalla tavalla loppunut ja ihmiset monista paikoista, joten siksi yhteiskunnan turvallinen avaaminen on nyt tässä se keskeinen asia. Siksi rohkaisu siihen, että ihmiset uskaltavat lähteä entistä enemmän askel kerrallaan liikkeelle ja uskaltavat nyt lähteä ravintoloihin, on erittäin tärkeää. Tämä nyt vaatii meiltä viruksen suhteen tasapainoilua niin kauan, että onnistumme löytämään siihen rokotteen, mutta se rohkaisu, että ihmiset uskaltavat lähteä nyt turvallisesti liikkeelle, on erittäin tärkeä asia.

Koska tosiasia on myös se, että ei mikään tukipaketti tule yksin riittämään. Se vain valitettavasti on tosiasia. Ja totta kai se on opposition tehtävä aina vaatia yksi tunti lisää tai vähän enemmän rahaa tai vähän suurempia veronkevennyksiä — näin se tietenkin kuuluu ollakin. Mutta kaikista parasta on, että me saamme yhteiskuntaa turvallisesti avattua ja ihmisille luottamusta siihen, että voivat lähteä tekemään niitä arkiaskareita myös tässä uudessa tilanteessa, jossa korona on myllertänyt koko maailmaa.

Haluan vielä loppuun todeta tästä kansainvälisestä vertailusta, että Suomi on kuitenkin, kansainvälisiä vertailuja kun tehdään, antanut varsin monipuolisen paletin erilaisia avustusmekanismeja. Tänään valtioneuvosto on antanut vaikkapa arvonlisäveron takaisinlainaamisen suhteen hallituksen esityksen, joka tulee eduskunnan käsiteltäväksi. Meillä on annettu hieman enemmän suoria tukia kuin keskimäärin Länsi-Euroopan maissa. Meillä on lainamuotoisia avustuksia, meillä on maksujen siirtoa. Me olemme pyrkineet tekemään tässä paineistetussa tilanteessa yrityksille monenlaisia mahdollisuuksia selvitä.

Eduskunta pääsee pian myös käsittelemään sitä kustannustukea, joka auttaa sitten laajasti yrittäjäkenttää myös, koska samalla lailla asiakkaat ovat vähentyneet kaikista yrityk-

sistä, ja siksi on tärkeää, että eduskunta pääsee myös sitä käsittelemään. Mutta haluan vielä painottaa sitä, että kaikista tärkeintä on se, että me pystymme luomaan ihmisille turvallisuutta ja uskoa siihen, että nyt voi hyvillä mielin, turvallisesti lähteä liikkeelle sinne ravintolaan ja tekemään niitä hyväksi katsomiaan asioita myös tässä koronatilanteessa, koska Suomi on tähän mennessä [Puhemies koputtaa] pärjännyt erittäin hyvin tämän tilanteen hoidossa eduskunnan ansiosta.

15.30 **Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kokoomuksesta on jo pitkään tehty niin ehdotuksia kuin aloitteita ravintoloiden ulosmyynnin laajentamiseksi 16-prosenttisiin tuotteisiin sekä ravintolatoiminnan arvonlisäveron alentamiseksi. Nämä ovat siis asioita, jotka löytyvät myös kokoomuksen vastalauseesta, ja nämä molemmat ovat myös asioita, jotka ovat saaneet kansanedustajien keskuudessa kannatusta ja ymmärrystä yli puoluerajojen jo pidempään. Kriisiaikana nämä olisivat toimenpiteitä, jotka olisivat entistä perustellumpia ja tarpeellisempia. Kysyisin ministeriltä yksinkertaisen kysymyksen: aikooko hallitus edistää näitä asioita, ja jos ei aio, miksi ei?

15.31 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaankin kiitoksia hallitukselle, että on tultu tähän tilanteeseen, missä ollaan. Selkeästi tässä on hyvää juuri se, että vuokratyövoima on otettu tähän hommaan selkeästi mukaan.

Rahoitustaso kyllä, niin kuin perussuomalaisten vastineessa on, on riittämätön, elikkä pitäisi ehdottomasti saada enemmän, koska tilanne on se, että vaikka se tuntuisi nyt isolta rahalta, niin se on pikkuraha niitten konkurssien tilalla. Tässä koko paletissa on vähän ongelmana se, mistä puhuin jopa eilenkin, että kaikki ravintolat on nivottu yhteen eikä ole pilkottu niin sanotusti alakohtaisesti. Ongelmahan on selkeästi siinä, että nämä eivät oikein välttämättä joka kohdassa toimi samalla lailla etenkin, kun tässä on myynnin tippumiseen sidottu tämä tuki.

Nyt olisi tietysti ehdottoman tärkeätä saada liikkeelle nämä tukimuodot, mitkä eivät yhteiskunnalle maksaisi yhtään mitään, [Puhemies koputtaa] elikkä kaikennäköiset helpottamiset ja tietenkin sitten mukaan myös vähän näitä alvin laskuja ynnä muita vastaavia.

15.32 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ravitsemisala on eittämättä ala, mikä on kaikista eniten kärsinyt koronasta. Hyvä, että nämä tukipäätökset ovat nyt viimein täällä, mutta kyllähän nämä hallituksen tukipäätökset ovat viipyneet aivan liian kauan. Tämä tilanne oli tiedossa maaliskuussa, ja nyt ollaan toukokuun lopulla, ja myös perustuslakivaliokunta paitsi kiinnitti huomiota siihen, että kohtuullisesti täytyy kompensoida ja vielä nykyistä esitystä kattavammin olisi perusteltua se tehdä, niin perustuslakivaliokunta on myös alleviivannut, että viiveettä nämä tukitoimet pitää saada liikkeelle, aivan niin kuin siinä vaiheessa alleviivattiin, kun valtiovallan taholta tämä ovien kiinni laittaminen tuli. Vaikka tässä onkin tullut parannuksia niin vertailukuukausien suhteen kuin summien suhteen, niin kyllähän alan asiantuntijat ovat sitä mieltä, että tukisummat ovat edelleen aivan liian pieniä. Ravintoloitsijat miettivätkin, mitä asiantuntijoita on kuultu ministeriössä. Kysyisinkin nyt ministeriltä: onko aivan ytimessä toimivia [Puhemies koputtaa] ravintoloitsijoita kuultu siellä?

15.33 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koen itse, että käsittelemme yhtä erittäin tärkeää esitystä korona-aikana, kun esitys koskee kompensaati-

ota rajoituslain vaikutuksista yrityssektoriin. Nyt kompensoimme, jotta yritykset voivat hoitaa juoksevia kustannuksiaan paremmin ja jotta yrityksillä olisi kyky työllistää työntekijöitä toiminnan käynnistyessä uudelleen.

Valiokunnissa on tehty mielestäni kiireessä erittäin hyvää työtä hallituksen esityksen lähetekeskustelun jälkeen, ja ilolla tervehdin muun muassa tammi—helmikuun vertailukauden laajentamista huhti—toukokuun 2019 aikaan. Joukkomaksatus on mielestäni erittäin tärkeä, jotta tuki saadaan nopeasti kentälle, samoin se, että leikkuri jää voimaan eikä näin ollen suosita kohtuuttomasti isoja firmoja.

Mitä tulee kilpalaulantaan tässä salissa siitä, kuka on tullut kenenkin linjoille, niin haluan muistuttaa, että muun muassa työministeri Haatainen on useamman kerran [Timo Heinonen: Missä hän on?] kertonut ja todennut, että tätä esitystä viedään eteenpäin hyvässä yhteistyössä koko eduskunnan kanssa. Elikkä siinä mielessä tämä kilpalaulanta ehkä kannattaa jättää tähän päivään.

15.35 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todella iso kiitos talousvaliokunnalle, myös perustuslakivaliokunnalle, ja kyllä minä haluan myös oppositiota silitellä hyvästä työstä. Valiokunnissa on edustajia niin oppositiosta kuin hallituspuolueista, ja tässä kohtaa täytyy sanoa, että koko valiokunta on tehnyt loistavaa, erinomaista työtä. [Eduskunnasta: Hyvä!] Kehitys on siis kehittynyt, ja hallituksen pohjaa on hyvin järkevällä tavalla täydennetty ja paranneltu, ja nämä muutokset, joita valiokunnan puheenjohtaja esitti, ovat ilman muuta kehitystä ja parannusta. Tässä kohtaa olen muutenkin hyvin iloinen, että olemme tässä kohtaa. Tämä antaa myöskin toivoa ravintoloiden tulevaisuudelle.

Mutta kuten ministeri Kulmuni aivan oikein totesi, parasta tukea on nyt se, että tämä ravintoloiden avaaminen onnistuu hallitusti ja tällaisen pelottelun sijaan kannustamme ihmisiä käyttämään ravintolapalveluita, [Puhemies koputtaa] kuitenkin huomioiden turvavälit, hygienian ja niin edelleen, eli rohkaistaan. [Antero Laukkanen: Se oli rakentava puheenvuoro hallitukselta!]

15.36 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän edustaja Vartiaista ja talousvaliokuntaa erinomaisesta työstä. Teitte muutamassa päivässä alalle paljon Marinin hallituksen esitystä oikeudenmukaisemman kompensaatiomallin. Siitä suuri kiitos.

Fakta kuitenkin on, että tälläkään rahallisella tuella ala ei tästä nouse. Tarvitaan vielä enemmän. Selvää on, että tuhannet — elleivät jopa kymmenettuhannet — työpaikat ovat vieläkin vaarassa ja ihmiset ovat jäämässä työttömiksi. Kun tämän lisää siihen faktaan, että hallitus jo eilisillä päätöksillään lisäsi alalle markkinahäiriötä, niin oletettavaa on, että nuo kymmenettuhannet menetetyt työpaikat ovat lähempänä totuutta. Kysynkin vielä ministereiltä, jotka ovat aitiossa: mihin tartunta-arvioon tuo kello 22:n anniskelun lopetus perustuu? Jos sellaista ei ole, niin kokoomus on ehdottanut ajaksi kello 24:ää. Silloin tuhannet pubityyppiset seurusteluravintolat saisivat olla luonnollisemmin auki ilman markkinahäiriötä ja vain yökerhot rajattaisiin tässä tapauksessa pois. [Välihuutoja vasemmalta]

15.37 **Riikka Slunga-Poutsalo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hauska seurata tätä keskustelua siitä, että valiokunta on toiminut hyvin, että kannattaisi ehkä hal-

lituksen jättää useampikin lakiesite raakileena, [Timo Heinosen välihuuto] niin me eduskunnassa voisimme tehdä niistä parempia.

Kiitokset siitä, että Business Finlandin tukien rooli, kesä- ja kausiravintolat ja muut vastaavat kohdat on nyt korjattu tässä esityksessä.

Tässä lausunnossa oli monta mielenkiintoista kohtaa, muun muassa tämän poikkeusoloartiklan vaikutukset näihin tukiin, kuinka niitä voitaisiin hyödyntää jatkossakin, mutta se mikä on suuri huoli, on se, mitenkä nämä yrittäjät oikeasti ovat nyt tämän kaksi kuukautta kiinni ollessaan pärjänneet. Koska nämä rahat tulevat tilille? Maaliskuussa on pistetty ravintolat kiinni, puolentoista viikon päästä ne aukeavat, vuokrat ynnä muut kiinteät kulut ovat juosseet tämän koko ajan. Kyllä nämä yrittäjät tekevät omat tehtävänsä, [Puhemies koputtaa] kun heille annetaan siihen mahdollisuus, eli kysynkin ministeriltä: koska rahat ovat yrittäjien tilillä?

15.38 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun kuuntelee erityisesti kokoomuksen kritiikkiä, niin jää mietityttämään se, että tietysti voi poimia sieltä täältä erilaisia. Kun hallitus päätti, että Uudenmaan sulku purettiin, niin teidän entinen ryhmän puheenjohtaja sanoi, että hallitus päätti, että nyt saa korona levitä koko maahan. [Vasemmalta: Kyllä!] Te vastustitte siis hänen suullaan Uudenmaan sulun purkua. Kun koulut avattiin, edustaja Heinonen moneen kertaan Twitterissä [Timo Heinonen: Nimi mainittu! — Timo Heinonen pyytää vastauspuheenvuoroa] vastusti raivokkaasti sitä. Nyt kun ravintoloita ollaan avaamassa ja mahdollistamassa liiketoiminta, niin nyt — sen jälkeen, kun te olette vastustaneet näiden purkutoimien löystämistä — te kysytte, että miksi ei vielä enemmän. Edustaja Wallinheimo kysyi, että miksi 22 eikä 23. Kun te ymmärrätte jääkiekosta jotain, niin miksi jääkiekko-ottelu kestää vain 60 minuuttia eikä, niin kuin jalkapallo-ottelu, 90 minuuttia? [Naurua — Sinuhe Wallinheimo pyytää vastauspuheenvuoroa] Tämäntyyppinen kysymyshän tämä teiltä oli. Minusta on järkevää, että asteittain puretaan näitä rajoituksia, jotta me pystymme [Puhemies koputtaa] hallitusti avaamaan yhteiskuntaa, mutta teillä tuntuu olevan ainakin kaksi ellei kolme tai neljä eri linjaa näihin kaikkiin kysymyksiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt kun useammankin kokoomusedustajan nimi mainittiin, niin puheenjohtaja Orpo vastaa kaikkien puolesta. [Timo Heinonen: Ei sitä mainittu!]

15.40 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa viisas herra puhemies! [Naurua] Edustaja Arhinmäki on verbaalisesti taitava, mutta tehdään nyt ihan selväksi se, että silloin kun tämä tauti lähti leviämään, niin silloin me vaadimme — kokoomus vaati — tiukkoja toimia. Yhdessä kaikkien muiden kanssa ne toimivat. Nyt kun me olemme saaneet tämän taudin kuriin, niin on aivan perusteltua purkaa niitä. Ja nyt kun puhutaan näistä ravintolatuista, niin ei kannata, vaikka tämä rahamääräkin ja sen taso ovat oleellisia, pelkästään tuijottaa niitä; nyt kannattaa katsoa, mitä voisi tehdä rohkeammin. Koska meillä suurimmassa osassa Suomesta ei tällä hetkellä ole koronavirusta, niin me voisimme paljon rohkeammin mennä eteenpäin, antaa ravintoloitsijoiden avata ovet, päästä tekemään bisnestä [Paavo Arhinmäki: Mutta sulkea koulut ja Uusimaa!] — pääsisivät sinne ihmiset asioimaan. Silloin ei tarvitse enempää yritystukia, kun pääsee tekemään bisnestä, tästä on kyse. Siksi näiden sääntöjen pitäisi olla joustavammat, ja jos hallituksella oikeasti pelaa testaaminen,

jäljittäminen ja eristäminen ja niitä suojavarusteitakin jonain päivänä olisi olemassa, niin silloin päästään tähän kiinni — jos jossain tulee ongelma, silloin voidaan kiristää. [Puhemies koputtaa] Minä luulen, että me olemme kaikki tästä samaa mieltä tässä salissa, eli käytetään nyt järkeä, [Puhemies koputtaa] annetaan ravintoloitsijoille enemmän liikkumavaraa avata ravintolansa [Puhemies: Valomerkki!] ja pyytää ne työntekijät takaisin töihin.

15.41 **Mikko Lundén ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minun on ihan pakko kysyä hallituspuolueiden jäseniltä, miten tämä voi olla teidän mielestänne hyvä paketti, kun tämä ei todellakaan tule riittämään. [Timo Heinonen: Juuri näin!] Kun ravintolat 4.4. suljettiin, niin sanottiin, että yhtäkään ravintolaa ei päästetä konkurssiin. Toivottavasti tulee kanssa toteutumaan tämä asia. Ahdingossa oleva ravintolayritys ei kykene innovoimaan ja luomaan, koska paine seuraavasta päivästä selviämiseen on hirveä. Henkilöstökulujen, vuokrien ja muiden juoksevien kulujen kertyminen tyhjensi ravintoloiden kassat. Näin ollen näitä toimia ei tule missään nimessä sekoittaa ravintoloiden suoriin tukiin — eli puhun nyt ely-keskuksen ja Business Finlandin tukimuodoista — ja näin valiokunta oli päättänytkin. Ravintoloita pitää tukea suoraan, ei kiertäen ja kaartaen. Miksi te, arvoisa hallitus, ette voi esittää ravintoloille suoraa tukea, joka oikeasti riittää?

Lisäksi kaipaan keskustelussa entistä enemmän arvostusta ravintoloille. Puhumme aina huoltovarmuudesta ja niin edelleen. Tahdon kysyä, mikä on parempi suomalaisten maataloustuotteiden brändääjä kuin suomalainen ravintola.

Täytyy myös muistaa, että 1.6. jälkeen yökerhot pysyvät edelleen suljettuina ja ravintolat eivät ole sataprosenttisessa toiminnassa, eli tuen saamisen pitää jatkua myös sen jälkeen.

Kuten mainitsin, [Puhemies koputtaa] on hienoa, että hallitus tukee ravintola-alaa, mutta oletteko valmiita nostamaan tuen suuruutta vielä [Puhemies koputtaa] ja mahdollisimman nopeasti? — Kiitos.

15.42 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten on tässä salissa monta kertaa sanottu, niin elämme tosiaan poikkeuksellista aikaa, ja tästä syystä hallitus on joutunut poikkeuksellisen nopealla aikataululla myös tuomaan näitä esityksiä tänne. Jos muistan oikein, niin ministeri Haatainen jo silloin esittelyssään toi esille sen, että eduskunta voi sitten muokata ja tuoda parempia esityksiä, millä saadaan tästä esityksestä entistä kattavampi, [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] ja myös valiokunnilla on tähän mahdollisuus.

On erittäin hyvä, että nytten yhdessä oppositio- ja hallituspuolueet ovat sitä muokanneet, ja ollaan saatu parempi esitys tänne saliin. Itse olen erityisen tyytyväinen siitä, että vertailuajankohdaksi on tuotu myös huhti—toukokuu, mahdollisuudeksi tammi—helmikuun rinnalle. Tämä oli sellainen asia, mikä meillä itse asiassa nousi jo sosiaali- ja terveysvaliokunnassa silloin ensimmäisessä asian käsittelyssä esille, ja on todella tärkeä asia, että tämä on nyt huomioitu.

15.43 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä salissa on käyty melkoista debattia siitä, kenen ansiota tämä on, mutta itse katson niin, että tämä on puhtaasti eduskunnan ansiota. Ensinnäkin, me teemme yhdessä lait täällä salissa, ja sitä tulee kunnioittaa, että valiokunnissa aina pystyy vaikuttamaan asioiden etenemiseen. Se on varmasti se viesti, mihin me kaikki yhdymme. Ja toiseksikin, oleellisempaa on se tarve,

jota täällä salissa myöskin on kuvattu varsin ansiokkaasti: tarve on kova tuolla ravintolakentällä.

Ja tästä tarpeesta sanoisinkin, että on totta, että rahaa on varmasti liian vähän, mutta samaan aikaan korostaisin, että tämähän ei ole ainoa tuki, joka on ravintoloiden käytettävissä — se on ehkä tässä debatissa hiukan jäänyt jalkoihin. Yritystukia on nyt tämän uusimman, jo keskusteluasteella olevan tuen jälkeen noin 2,5 miljardia euroa jaossa, ja uskon, että ravintolat pystyvät hyötymään myös näistä muista tuista — niiden ulkopuolelle niitä ei ole suinkaan jaettu.

Ja sen verran vielä, [Puhemies koputtaa] että talous on psykologiaa, niin kuin edustaja Zyskowicz totesi Ilta-Sanomissa jo vuonna 93 [Puhemies koputtaa] — sen juuri lunttasin — ja tässäkin on kysymys siitä, miten saamme luottamusta palautettua ravintolatoimintaan.

15.45 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ravintolatuki on mennyt parempaan suuntaan — kiitos siitä. On korjattu räikeimpiä epäkohtia. Mutta iso ongelma on se, että tuki on edelleen riittämätön. Riittämätön korvaamaan rajoitustoimista ravintola- ja kahvila-alalle tapahtuvia vahinkoja, ja koko kesän, aina pahimmassa tapauksessa lokakuulle asti, jatkuvat lisärajoitustoimet kahviloille, lounaspaikoille ja ravintoloille tulevat lisäämään ongelmia.

Uudenmaan eristämisen kohdalla todettiin, että ei ollut oikeudellisia perusteita jatkaa tätä eristämistä. Mikä on nyt, arvoisa ministeri, se välttämättömyys pitää kahvilat ja lounaspaikat suljettuina vielä koko toukokuun ja rajoittaa niiden toimintaa vielä aina kesän yli lokakuulle asti myös sellaisissa kunnissa ja maakunnissa, joissa ei ole koko epidemian aikana juurikaan ollut tartuntoja tai ei yhtään, esimerkiksi Itä-Savossa, Pohjois-Karjalassa? Kyse on räikeästä perusoikeuksien, elinkeinovapauden ja [Puhemies koputtaa] omaisuuden loukkaamisesta. Kysyisin ministeriltä: mitä pitää tapahtua näillä alueilla, [Puhemies koputtaa] että ne voivat päästä näistä teidän rajoitteiden ikeistä eroon? [Petteri Orpo: Erinomainen puheenvuoro! — Paavo Arhinmäki: Vain ristiriidassa aikaisempien puheenvuorojen kanssa!]

15.46 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä ministeri Kulmuni totesi, että on kyse isommasta kuvasta ja koko yhteiskunnan avaamisesta pikkuhiljaa, ja tämä koskee myös aika useita työntekijöitä: paluuta arkeen. Siksi on hyvä, että tämä on valiokunnassa edennyt nopealla tahdilla ja tullut tänne saliin käsittelyyn. Tällä on merkitystä varmasti todella monelle nuorelle naiselle ja maahanmuuttajalle. Nämä ryhmät kuitenkin työskentelevät tällä alalla merkittävissä määrin. Tämä ryhmä on myös tällä hetkellä kaikista haavoittuvimmassa asemassa sen takia, että työskennellään pienellä palkalla ja epämääräisillä tunneilla. Sen takia on erityisen hyvä, että tässä esityksessä on mukana myös työllisyys ja sen korostuminen.

15.47 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En oikein ymmärrä sitä, miten etninen tausta tai joku muu voisi vaikuttaa siihen, saako taudin. En tuota äskeistä puheenvuoroa ymmärtänyt, miten se edes yleensä liittyy tähän esitykseen. [Naurua]

Samaten en oikein ymmärrä sitä, miksi spekuloimme kellonajalla niin tarkkaan. Koska jos mietin, että olen kello 22 illalla ravintolassa tai kello 23, niin varmaan se virus tarttuu yhtä hyvin tai yhtä huonosti.

Olisin toivonut, että muut puolueet olisivat ottaneet vähän vakavammin näitä ehdotuksia, joita perussuomalaiset tekivät talousvaliokunnassa. Ehdotimme 20 prosentin vertailulukua tähän hyvitykseen, ja meillä oli muutama lausumaehdotuskin, joissa edellytimme, että lähdemme pikaisesti valmistelemaan tämän korvauksen ulkopuolelle jäävää ravitsemusliikkeiden tukiohjelmaa ja tarkastelemme arvonlisäverokannan käyttöönottoa alemmaksi määräajaksi. Voisiko ministeri vastata, miltä nämä ideat kuulostavat.

15.48 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on tosiaan tehnyt Juhana Vartiaisen johdolla erinomaista työtä. Tämän perusteella voi sanoa, että jatkossakin hallitus voi esityksiään parantaakseen luottaa opposition, kokoomuksen ja varmasti koko eduskunnan osaamiseen. [Paavo Arhinmäen välihuuto — Timo Heinosen välihuuto]

Muutama ehdotus, joihin toivon ministeri Haataisen ottavan kantaa, millä tätä ravintolakokonaisuutta voitaisiin vielä parantaa ja ala voisi saada aidosti kannattavuutta ja toimintaedellytyksiä.

Yksi niistä on ensinnäkin tämä tuen taso. Sehän jää tässä esityksessä liian matalaksi, ja ravintolat ovat todellisessa hädässä.

Toinen näkökulma on alueellinen. Eli voitaisiinko eri alueilla soveltaa erilaisia rajoitustoimia? Koska, niin kuin edeltävissä puheenvuoroissa hyvin tuli esille, on aika eri tilanne, jos toimitaan alueella, jossa ei ole käytännössä virusta ollut enää viikkoihin tai kuukausiin, ja siellä on samat säännöt kuin sitten siellä, missä edelleen virus jyllää. Se tuntuu niin kuin epäoikeudenmukaiselta eikä varmastikaan myöskään tässä perustuslakitarkastelussa kovin hyvin menesty.

Sitten toinen kysymys. [Puhemies koputtaa] Hallitus on jo tarttunut etämyyntiasiaan. Toivottavasti se etenisi jollain aikataululla — kannustusta siihen. Tämä viinien ja vahvojen oluiden ulosmyynti ei maksaisi mitään, [Puhemies koputtaa] mutta se olisi kannattavuuden kannalta iso asia.

Ja sitten ravintola-alvin, anniskelun ja ravintoloiden alvin, alentaminen [Puhemies koputtaa] myöskin tähän kokonaisuuteen — toimikaa, pyydämme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Päästetään ministeri Haatainen vastaamaan. Riittääkö kolme minuuttia? [Tuula Haatainen: Kyllä!]

15.50 **Työministeri Tuula Haatainen:** Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää talousvaliokuntaa ja perustuslakivaliokuntaa hyvin nopeasta työstä ja hyvästä yhteistyöstä. Tätä lakiesitystä valmisteltiin todella nopealla aikataululla liittyen siihen, että silloin kun tämä rajoituslainsäädäntö tehtiin, perustuslakivaliokunta ja talousvaliokunta ja sitten eduskuntasali yhteisesti edellyttivät, että tuodaan tällainen kohtuullista hyvitystä koskeva lainsäädäntöesitys. Tätä lähdettiin valmistelemaan, ja tämähän on ollut uusi työkalu, täysin uusi lainsäädäntö, ja kiitän myös samalla meidän ministeriön virkamiehiä ja valtiovarainministeriön yhteistyötä, jolla tämä esitys saatiin tälläkin vauhdilla eduskuntaan. Siinä oli näitä kysymyksiä, joita valiokuntakin on nyt sitten käsitellyt, eli nimenomaan tämä ajankohta, mihin verrataan myynnin, liikevaihdon alenemaa, ja olen tyytyväinen niihin korjauksiin, joita olette tehneet, ja ministeriö on siinä tukena ollut. Hienoa, että tällä yhteistyöllä on saatu tästä laista nyt sellainen, että se myös toimii.

Täällä kysyttiin myös siitä, voiko verotuksen, esimerkiksi alvin, osalta tehdä jotain. Se on valtiovarainministeriön hallussa. Tämän lainsäädännön yhteydessä ei tietenkään sitä asiaa ole käsitelty.

Sitten täällä kyseltiin myös tulevien rajoittamistoimien perään. Ministeri Kiuruhan eilen täällä esitteli tartuntatautilakia koskevan lainsäädännön, jolla sitten 1.6. alkaen hallitus esittää rajoitettavaksi tätä jatkotoimintaa ja sitä, miten mennään eteenpäin. On kysytty, että miksi ei nyt jo avata ravintoloita vaan myöhemmin. Hallitus on mennyt näissä rajoitustoimenpiteiden purkamisissa eteenpäin asteittain ja sillä tavalla, että voidaan varmistaa, että tämä tauti ei lähde uudestaan ryöpsähtämään, ja siitä syystä ei ole haluttu yhtä aikaa tehdä monia toimenpiteitä. Nyt on avattu koulut, ja lasten pääsy kouluun on ollut meille kaikille tärkeä asia, ja koko ajan huolella seurataan, mitä se tarkoittaa myös tämän epidemian osalta. 1.6. avataan ravintolat, ja siellä tulee sitten tämän STM:ssä valmistellun tartuntatautilain muutoksen kautta rajoitustoimia. Se laki on eduskunnassa, ja sitä nyt sitten valiokunnat käsittelevät.

Kaiken kaikkiaan pidän hyvänä kaikkia näitä esityksiä, mitä tähän on tullut, eli on myös yhteensovittaminen näiden muiden tukien kanssa kirkastettu ja valittu tämä linja, että ne eivät vaikuta. Kaiken kaikkiaan minusta tämä lakipohja oli hyvä, eli tässä oli muutamia asioita, joita täsmennettiin. Sitä puhetta, että tämä olisi jotenkin huonosti valmisteltu, en allekirjoita. Tämä oli hyvin valmisteltu, mutta se, mikä vertailuajankohta valittiin, on minusta se olennainen, ja se päätös, joka on tehty tämän lisätiedon varassa, on minusta oikein osuva.

15.53 **Juhana Vartiainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ravintolaelinkeinon yrittäjä tai työntekijä kuuntelisi kaikkea tätä itsekehua ja naljailua, jota täällä salissa on, niin ei se ehkä niin kivalta tuntuisi. Tämä on kuitenkin erittäin kovissa vaikeuksissa oleva toimiala. Ja muistetaan, että tämä on sellainen toimiala, joka on yleensä aika heikossa kannattavuudessa normaaliaikoinakin. Eli se on just semmoinen kuin taloustieteilijät toivovat toimialojen olevan. Kilpailu on aivan uskomattoman veristä, ja useimmat yritykset, vähän niin kuin lentoyhtiöt, hoippuvat konkurssin rajamailla, ja asiakkaat voivat sen takia olla tyytyväisiä. Mutta eihän ravintolaelinkeinolla nyt tule olemaan helppoa tästä eteenpäinkään ja varmaan tulee konkursseja. Ja silloin täytyy kuitenkin miettiä sitä, että miten, kun nyt rajoitukset jatkuvat, päästään tästä eteenpäin. Ja vaikka tämä alkoholin ulosmyynti olisi semmoinen pieni asia, joka voisi edesauttaa sitä, että ehkä muutama sata ravintolaa välttyisi konkurssilta, niin tullaan myös näkemään sitä, miten ala kehittyy. Ajatelkaapa, hyvät ystävät, sitä, miten tämä ulosmyynti, polkupyörälähetit, Wolt, kaikki muu edustaa semmoista uutta innovatiivista liiketoimintaa, joka reagoi tällaisiin olosuhteisiin, ja nämä nyt muotoutuvat tukijärjestelmät, jos me joudumme edelleen tukemaan, pitäisikin [Puhemies koputtaa] ajatella enemmän tästä kannustinnäkökulmasta. — Kiitos.

15.55 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asia on toki tässä mietinnössä muuttunut oleellisesti parempaan suuntaan esityksestä, ja hyvä niin. Kehitettävää tässä kuitenkin vielä on, ja tilannehan ei missään tapauksessa ole ohi. Ravintolat ovat vasta aukeamassa muutamien viikkojen päästä, ja rajoituksia jää voimaan, hyvin voimakkaitakin rajoituksia, joista kaikki eivät ole kovin helposti perusteltavissa — tämä anniskelun kellonaikaraja ehkä kaikkein huonoiten perusteltava näistä rajoituksista. Sinne jää toki sellaisiakin, jotka ovat hyvin perusteltuja, esimerkiksi tämä seisovien pöytien rajoittaminen ja

pöytiintarjoilun vaatiminen, joka on ihan selvästi epidemiologisesti perusteltua, mutta tämä, että on joku tietty kellonaika, 22—24, ei sitä ole. Eli tällaisia pitäisi pystyä kompensoimaan jatkossakin tämän rajoituslainsäädännön jäädessä voimaan. Suosittelisin myös perehtymään noihin perussuomalaisten muutosesityksessä esitettyihin asioihin korvauksen ulkopuolelle jäävien ravitsemusliikkeiden tukiohjelmista sekä arvonlisäveromuutoksista laajemminkin hotelli-, ravintola- ja matkailualalle, jotka täytyy myös huomioida tässä asiassa.

15.56 **Riitta Mäkinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Vartiainen piti erinomaisen puheenvuoron juuri hetki sitten, ja osaltani edelleenkin on pakko tuoda esille ja painottaa sitä, että olen erittäin iloinen siitä, että me löysimme nimenomaan kokoomuksen kanssa yhteisymmärryksen siitä, mitkä ovat ne keinot, joilla voimme oikeudenmukaisella tavalla sitten tukea näitä ravintola-alan yrityksiä, jotka ovat erittäin haastavassa tilanteessa juuri tällä hetkellä. Ja aivan oleellinen kysymyshän tässä on juuri se, että me kohtelemme näitä ravintola-alan yrityksiä oikeudenmukaisesti juuri niin, että me huomioimme tämän pk-kentän erityishaasteet, joiden osalta me tämän vakavuuden tiedämme. Ja tältä osin tämä edustaja Vestmanin esitys siitä, että nyt edelleenkin näitä isoja yrityksiä olisi pitänyt tukea enemmän, hieman tässä yllätti. Mutta olen erittäin iloinen siitä, että yhteisymmärryksen [Puhemies koputtaa] kuitenkin talousvaliokunta lukemattomista kohdista löysi.

15.57 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritystuet eivät kriisisäkään saa olla luonteeltaan kilpailua vääristäviä. Tämä on erittäin tärkeä perusperiaate. Professori Kuoppamäki on todennut lausunnossaan talousvaliokunnalle, että maksettavan kompensaation tulee kohdella erikokoisia yrityksiä oikeudenmukaisella ja kilpailuneutraalilla tavalla, ja merkittävä valuvika, joka ravintolatukeen jäi, on se, että se kohtelee eri tavoin erilaisia yrityksiä. Ehdotettu hyvitysosuushan putoaa 15 prosentista 5 prosenttiin miljoonan euron liikevaihdon kohdalla, ja sillä on katto. Leikkuria perustellaan ylimalkaisesti suurten ravintolayritysten skaalaeduilla. Tällaisia skaalaetuja ravintola-alalla ei kuitenkaan ole, ja sekin käy noista asiantuntijalausunnoista ilmi. Yritykset ovat eriarvoisessa asemassa jo pelkän yhtiörakenteen perusteella. Saman omistajan ravitsemusliikkeet saavat suuremman hyvitystuen, jos toiminta on jaettu useaan erilliseen yhtiöön [Puhemies koputtaa] verrattuna tilanteeseen, jossa toiminta on keskitetty yhteen yhtiöön. Tämä järjestelmä on tältä osin mielivaltainen.

15.58 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin ministerin läsnä ollessakin vielä kiitokset ministerille ja varsinkin ministerin virkamiehille, kun tätä asiaa jalostettiin. Tämä lausuntokierroshan jäi kanssa meidän talousvaliokunnan rooliin, ja sitä hyvin kuunneltiin ja myös toimittiin.

Tässä salissa nyt on puhuttu kokonaisuudesta, luottamuksesta ja tulevaisuudesta, ja varsinkin tämän ravintolatuen osalta tämähän on yksi osa sitä kokonaisuutta, mitä ravintolayrittäjät ovat pystyneet hakemaan — siellä on moninainen tämä verkko.

Mutta tässä oikeastaan tämä kustannustuki on suunnattu sinne vanhaan aikaan, menneeseen aikaan, ja tulevaisuutta yritetään työllistämistuella kehittää. Tältä osin vielä, kun 1.6. nyt ravintolat aukeavat, meille varmaan jää sinne tuettavia yrityksiä, muun muassa yökerhot ja niin edelleen, jos ei tätä asiaa osata oikein avata ja tehdä.

Toinen, mikä tuli, on tämä alueellisuus: näen aivan samalla tavalla, että meidän tulisi ottaa siinäkin askeleita ja katsoa maakuntia ja koko Suomea, että millä alueella voitaisiin jo lähteä avaamaan hiljakseen näitä ravintolapaikkoja.

Mutta tulevaisuus on tärkeä, että millä exitillä me pääsemme ylös. Moni yritys on ottanut jo hyvinkin vahvasti kiinni esimerkiksi tähän Business Finlandin kehittämistukeen ja hakenut erilaisia elinkeinomuotoja, ja sitä kautta varmaan tämä ala tulee myös uudistumaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän vielä debatissa vastauspuheenvuorot edustajille Kauma, Mykkänen, Kalli, Peltokangas, Tanus ja Könttä, ja sen jälkeen, jos ministeri haluaa kommentoida. Sen jälkeen siirrymme keskusteluun.

16.00 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tosiasia on se, että kokoomus jätti vastalauseen tähän mietintöön liittyen ravintolatukiin, ja kaikkein isoin asia meille tässä oli tämä tuen suuruus eli hyvitys menetetystä myynnistä, 15 prosenttia. Meidän mielestämme sen olisi pitänyt olla 25—30 prosenttia ollakseen lähempänä sitä, mitä ravintola-ala on itse arvioinut menetyksiksi.

Mutta, arvoisa puhemies, kyllä jatkoa ajatellen kaikkein tärkeintä on se, millä tavalla ravintola-ala voi päästä aloittamaan toimintaansa uudelleen 1.6. lähtien. Jos vain puolet ravintoloiden istumapaikoista sisällä voidaan avata, niin se tarkoittaa kyllä käytännössä sitä, että suuri osa pienistä ravintoloista jää avaamatta, ja myöskin sitä, että ravintolat, jotka toimivat jo ennestään hyvin pienellä katteella, toimivat kannattamattomasti myöskin kesäkuusta eteenpäin. Pyytäisin kyllä, ministeri, teitä vielä katsomaan uudelleen näitä ravintola-alan ehtoja, millä tavalla ne tullaan avaamaan, aivan kuten tässä salissa monet edustajat ovat jo todenneet.

16.01 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulee myöskin kiitosta hallituspuolueiden edustajille talousvaliokunnassa. Puolin ja toisin on hyvä, että tässä on pystytty tärkeään asiaan — siis puhutaan kymmenistätuhansista työpaikoista ja toimeentulosta — tarttumaan, tekemään siitä parempi kuin mitä oli hallituksen esitys.

Hieman kummeksun sitä, että tässä työministeri kertoi, että olihan se alkuperäinenkin esitys huolellinen ja hyvä, koska kyllähän siinä olisivat aika erikoiseen tilanteeseen joutuneet esimerkiksi ne lukuisat ravintolat, jotka sesonkiluonteisuutensakin vuoksi työskentelevät paljon henkilöstöpalveluyritysten välittämän työvoiman parissa, ja tätä ei olisi huomioitu tuen pohjassa — hyvä, että tämä asia saatiin korjattua.

Edelleen, niin kuin edustaja Kauma totesi, niin kyllä vetoamme, että vielä tarkistettaisiin tätä korvausastetta, koska nyt tosiaan vain alle puolet ilmeisesti monien ravintoloiden kiinteistökustannuksista jää korvattavaa, eli pelkään, että konkursseja tulee.

Mutta kaikista tärkeintä on tietysti katsoa eteenpäin, ja vielä vetoaisin tässä työministeriin, että voisitte omalta osaltanne katsoa, että vain ne välttämättömimmät rajoitukset kesän toimintaan astuisivat voimaan. Tänään emme oikein saaneet vastausta talousvaliokunnan kuulemisessa, että miksi tämä kello 22 aiheuttaa [Puhemies koputtaa] koronaviruksen aktivoitumisen. Eikö se voisi olla kello 23?

Ja olisi todella tärkeätä, että Suomi seuraisi Saksaa, Liettuaa ja Norjaa tässä ravintolan arvonlisäverojen alentamisessa — mutta se päätös pitää tehdä nopeasti. Se ei enää elokuun

budjettiriihessä ole [Puhemies: Aika! — Puhemies koputtaa] järkevää, vaan nyt. Voitteko tehdä sen?

16.02 **Eeva Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että tämä tukipaketti nyt saadaan nopeasti eteenpäin, mutta aivan kuten valtiovarainministeri Kulmuni hetki sitten täällä totesi, mikään tukipaketti ei lopulta auta kaikkia ravintoloita, ja siksi oleellista on tosiaan se, miten nopeasti pääsemme näitä rajoituksia purkamaan. Tässä pidän erittäin tärkeänä sitä, että jatkossa voimme ottaa myös tätä alueellista tautitilannetta huomioon ja siten purkaa rajoituksia nopeammin siellä, missä se on tautitilanteen osalta mahdollista.

Täällä on kuvattu hyvin myös tätä ravintola-alan yleistä tilannetta, ja on aivan totta, että moni ravintola on ollut tiukassa tilanteessa jo ennen tätä koronakriisiä. Siksi pidän erittäin hyvänä, että tässä laissa nyt otettiin huomioon se, että tätä yhteensovittamista näiden kehittämistukien osalta ei tarvitse tehdä, koska kyllä on välttämätöntä, että myös ravintolat kehittävät jatkossa toimintaansa, ja se on arvokasta, että siitä ei tämänkään tuen yhteydessä rankaista.

16.04 **Mauri Peltokangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri kävi kertomassa meille yleismaailmallisesti, että nyt täytyy jälleen yhdessä pitää huolta siitä, että kriisi saadaan ratkaistua. Joo, se on niin sanotusti ihanaa kuunneltavaa, mutta nyt kun keskustellaan ravintoloista, niin palaisin vielä siihen, että kun tähän aikaan vuodesta meillä suomalaisilla on yleensä tapana olla tuolla ravintoloissa katsomassa lätkää, niin tässä kohtaa lainaankin sitten Mertarantaa. Hallitukselle haluaisin sanoa, että ”nyt on paikka, miksi ette ammu?” [Paavo Arhinmäki: Lauo!] Elikkä luvattiin sitä tukea niin paljon, että yksikään yrittäjä tässä maassa ei menisi nurin, mutta se riittämätön tuki on tällä hetkellä meillä kaikilla tässä pöydässä. Me kaikki katsomme hyvällä sitä, että rahaa nyt laitetaan sinne ja hanat ovat auki, mutta kyllä minun henkilökohtainen mielipiteeni on se, että kyllä toivon, että hallitus vielä tarkastelee tätä määrää ja korottaa sitä huomattavasti. — Kiitos.

16.05 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ravintola-alalla on valtava määrä pieniä, muutaman työntekijän ravintoloita, kahviloita ja baareja, ja nämä yrittäjät ovat kyllä roikkuneet löysässä hirressä nyt useamman viikon ajan ja odottaneet tukia ja odottavat siellä edelleenkin. Nyt kysyisin kaikkien puolesta ministeriltä: kuinka pian, milloin nämä eurot saadaan viimein yrittäjille käsiin? Niitä todella tarvitaan kipeästi.

Samalla haluaisin tässä antaa kiitoksen monille yrittäjille, jotka ovat pyrkineet kehittämään toimintaansa, ja muillekin sektoreille, jotka ovat tukeneet esimerkiksi take away -toimintaa. Meillä Pirkanmaalla, Tampereella on yhteensä yli 250 take away -toimintaa tarjoavaa yrittäjää, ja Aamulehti on kyllä kiitettävästi osallistunut, kun on listannut niitä jatkuvasti, ja on voinut klikata, että mistä pääsee hakemaan.

Toisaalta kysyisin nyt vielä ministeriltä: onko muunlaisia tukia kuin näitä taloudellisia tukia vielä mietitty yrittäjille, koska muutakin tukea tarvitaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Könttä.

16.06 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, kunnioitettu herra puhemies! On päivänselvä asia, että meistä jokainen haluaisi avata niin paljon ravintolaliiketoimintaa

kuin mahdollista, jos se olisi turvallista. Mutta ei tämä koronatilanne ole minnekään hävinnyt, aivan niin kuin ministeri tuossa omassa puheenvuorossaan aiemmin sanoi, ja sen takia on vain järkevää, että me asteittain avaamme, ja valitettava tosiasia on se, että mikäli koronatilanne vaikeutuu, palaa siihen alkuperäiseen suuntaan, että epidemia kehittyy ja kasvaa, silloin meidän valitettavasti on oltava valmiita myös tekemään kiristyksiä, eli sen takia tämmöinen asteittainen avaaminen on kaikkein järkevintä.

Olen itse kyllä vakaasti sitä mieltä, että tämä maakuntakohtaisuus tulisi ottaa tulevaisuudessa huomioon. Meillä tautitilanne on erilainen eri puolilla maata, ja sen takia sen lääkkeenkin tulisi olla erilainen eri puolilla maata.

Toivon, että nyt kun tämä ravintola-alan tukipaketti menee maaliin, muistetaan jatkossakin tukea niitä yrityksiä, siis kaikkia yrityksiä, jotka ovat kärsineet tästä koronatilanteesta.

16.07 **Työministeri Tuula Haatainen:** Arvoisa herra puhemies! Täällä edelleenkin peräänkuulutettiin vastauksia tämän lainsäädännön yhteydessä siihen, miten nämä tulevat rajoitustoimet kohdistuvat, kun 1.6. ravintolat avautuvat. Se on sosiaali- ja terveysministeriön valmistelussa, ja sitä tehdään tämän tartuntatautilain muutoksen kautta. Siellä on näitä rajoituksia alkuun tulossa. Siinäkin taustalla on se, että halutaan varjella sitä, että ravintolat eivät olisi niitä paikkoja, joissa epidemia lähtee ryöpsähtämään ja tartunta etenee. Ja se, että mennään hallitusti siellä eteenpäin, on minusta tärkeää oikeastaan myös sen takia, että asiakkaat uskaltavat tulla sinne ravintolaan, kahvilaan, että he voivat luottaa siihen, että siellä on turvallista käydä asioimassa, nauttimassa, syömässä ja tapaamassa ihmisiä ja turvaväleistä pidetään kiinni. Sitten sinne uskaltavat myös asiakkaat tulla. Tätähän yrittäjät valittivat jo ennen näitä rajoitustoimiakin ravintola-alalla ja matkailualalla, että asiakkaat katosivat, ja siitähän tässä on kysymys. Luodaan turvallinen ympäristö, jolla voidaan mennä eteenpäin.

Täällä kyseltiin edelleenkin myös arvonlisäverokysymyksistä. Ne ovat valtiovarainministeriön valmistelussa, ne eivät tähän lainsäädäntöön ole kuuluneet ollenkaan. Tässä on nyt tehty tämä kompensaatio ja sitten työllistämisvaiheeseen osuva tuki, ja se on minusta hyvä, koska se kannustaa sitten yrittäjiä rohkaistumaan siihen, kun kassa on monella tyhjänä, että uskaltaa alkaa palkata taas työntekijöitä takaisin nyt, kun ravintolat sitten avautuvat.

Mitä muita tukia, edustaja Tanus kysyi. Tämä kustannustuki eli niin kutsuttu yleistuki, on ministeri Lintilän valmistelussa ja on tulossa eduskunnalle, ja sitten tietenkin nämä olemassa olevat — Business Finlandin tuki, ely-tuki ja sitten yksinyrittäjien tuki — kaikki ovat edelleenkin käytössä olevia.

Eli kaiken kaikkiaan toivon, että meillä tämä tautitilanne hellittää niin, että me pääsemme normaalimpaan elämään. Meillä monilla aloilla ollaan todella vaikeuksissa siitä syystä, että kysyntä on loppunut, ja tämä jos mikä on tärkeää, että pääsemme normalisoimaan ja myös luomaan turvallisia ympäristöjä, joissa ihmiset voivat ilman tartunnan pelkoa jatkaa kohtuullisen normaalia elämää. Mutta se ei tule täysin normaaliksi menemään ihan lähiaikoina, ja siitä syystä tämäkin rajoitustoimi, joka nyt on, hallitusti puretaan, ja koko ajan seuraamme sitä, miten epidemia etenee, koska me haluamme hillitä tätä mahdollisimman tehokkaasti.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan.

16.10 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Täällä on käyty ansiokasta keskustelua ravintolatuesta, joka tuli hallitukselta kuitenkin jonkun aikaa käydyn neuvottelun jälkeen. Ravintolathan ovat olleet pulassa jo pitkän aikaan ennen kuin nämä rajoitustoimet astuivat voimaan, ja rajoitustenkin voimaan astumisesta on kulunut jonkun aikaa. On kuitenkin hyvä, että esitys tuli, ja on vielä parempi, että talousvaliokunta sitä täällä eduskunnassa nyt korjasi parempaan suuntaan.

Nyt Suomi ja monet muut valtiot laittavat rahaa erilaisiin yritystukiin — sehän on hyvin poikkeuksellista, että tällaisissa määrissä tuetaan yrityksiä myös suorilla kustannustuilla. Tukien tavoitteena tietysti on se, että mahdollisimman harva yritys kaatuisi tähän koronakriisiin ja siitä aiheutuneeseen rahoitusvajeeseen ja kysynnän romahtamiseen. Sen vuoksi on todella tärkeää, että niiden tukien myöntämisen kriteerit ovat mahdollisimman oikeudenmukaisia, ja siihen suuntaan tässä esityksessä on nyt hyvää vauhtia liikuttu.

Arvoisa puhemies! Esitykseen jäi kuitenkin vielä merkittäviä puutteita. Toki täällä jo moneen kertaan mainittu tuen taso ja kannustinvaikutukset voisivat olla vielä parempia, mutta paljon voitaisiin tehdä myös alan toimintaedellytyksiä parantamalla aivan ilman rahaa. Se voisi jopa tuoda lisää verotuloja valtion kassaan, jos sallittaisiin ravintoloille hieman vahvemman alkoholin ulosmyyntioikeus.

Olen ymmärtänyt — kun emme saaneet täällä aiemmin vastausta ministeriltä, että minkä vuoksi tätä ei nyt toteutettu — että siinä yhtenä suurena pelkona on kulutuskysynnän kasvu, siis alkoholin kysynnän kasvu. On kuitenkin vaikeaa kuvitella, että ravintolasta ostettu todennäköisesti melko paljon arvokkaampi pullo, viinipullo, joka sopisi esimerkiksi siihen syötävään ateriaan, merkittävästi nostaisi sitä kysyntää, kun todennäköisesti samantasoisen viinipullon Alkosta saa aika paljon halvemmalla. Se tiedetään kuitenkin, että kun hinta ja saatavuus ovat niitä merkittävimpiä kysyntään vaikuttavia tekijöitä, niin hinnan puolesta ainakaan tässä suhteessa tuskin tarvitsisi olla huolissaan. Koska tämä asia on saanut laajaa kannatusta, niin todella toivon, että tätäkin asiaa vielä pohditaan.

Juomateollisuuden kannalta sinänsä positiivinen viesti on se, että pienpanimoiden etä- ja ulosmyyntioikeutta nyt edelleen hallituksen piirissä pohditaan.

Arvoisa puhemies! Nyt kun näitä rajoituksia saadaan muutaman viikon päästä purettua, olisi erittäin järkevää pohtia rajoitusten purkamista myös alueellisesti. On hieman erikoista ja vaikea ymmärtää, miten epidemiatilanteella, jolla perustellaan rajoitusten voimassaoloa, ei voitaisi alueellisesti myöskin edetä sitten niitä purettaessa. Ymmärtääkseni myös perustuslakivaliokunta on tätä alueellista tarkastelua edellyttänyt, ja toivottavasti siihen vielä voidaan mennä.

16.13 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa puhemies! On hienoa, että näin ripeästi talousvaliokunta sai mietinnön aikaiseksi — kiitos siitä, valiokunnan puheenjohtaja Vartiainen, varapuheenjohtaja Pirttilahti ja koko valiokunnan kokoonpano, josta suurin osa, kollegoista, on tälläkin hetkellä salissa.

Tähän vertailukuukauteen kiinnitettiin paljon huomiota silloin lähetekeskustelun aikana, siihen oli monia syitä. Ja on tosi tärkeätä, että nyt myös viime vuoden huhti-toukokuun myynti voi olla tässä vertailukuukautena ja että on myöskin sen seurantajakson osalta suurempi rahamäärä, noin 40 miljoonaa euroa, mitä valiokunta tähän arvioi.

On tärkeää myöskin, että ravintoloiden mahdollisia kehittämistukia, mitä yritys on saanut, ei tulla vähentämään näistä hyvityksistä vaan kompensoidaan ne hyvitykset, jotka kui-

tenkin liittyvät tämän eduskunnan tahtotilaan ja perustuslakivaliokunnan tahtotilaan, jotta rajoitukset pystytään kompensoimaan.

Arvoisa puhemies! On myöskin tärkeää, että tämän vuokratyövoiman osalta katsotaan koko alaa eli sitä, onko henkilö vuokratyöfirman kautta palkattuna vai suoraan työsuhteeseen. Tiedetään, että ala on kausiluonteista, mutta myöskin nyt, kun tiedetään, että ensi kesä on hyvin erilainen, ja ei voida ajatella, että se on samanlainen kuin aikaisemmat kesät työn osalta, on tosi tärkeää, että yrityksiä ja heidän työllistämistään arvostetaan ja kohdellaan yhdenvertaisesti, ja näin ollen myös se työllistämistuki kohdistuu kaikkiin työntekijöihin ja yrityksiin.

Arvoisa puhemies! On kuitenkin niin, että kokoomus näkee, että vaikka tämä tukimäärä nousee tästä 123 miljoonasta eurosta jopa sinne lähemmäs 200 miljoonaan euroon, niin se ei ole riittävä. Mutta on hienoa, että olemme kuitenkin nyt tässä kohtaa, että asia on edennyt. Siitä myöskin tietenkin kiitos TEMille ja kiitos myöskin ministeri Haataiselle, joka pari viikkoa sitten hyvin rohkeasti ja uudenlaista poliittista tapaa käyttäen sanoitti sen, että hallituksen esitys oli keskeneräinen ja siinä oli puutteita, ja antoi suoraan pallon valiokunnalle, että tehkää se tehtävä, mikä eduskunnalle Suomen lainsäädännön ja budjettivallan osalta myöskin kuuluu.

Mutta toisaalta sitten on myöskin nähty, että tämä sääntely, mitä sosiaali- ja terveysministeriössä on tehty, on ollut hyvin voimakasta ja siinä on ollut sen sääntelyn taakkaa ja sitä ei ole voitu lieventää edes väliaikaisesti. Se kyllä laittaa miettimään sitä, että voisiko näitten rajoitusten osalta valmistelu pidemmällä tähtäimellä myöskin siirtyä työ- ja elinkeinoministeriöön — mikä koskee alkoholin lainsäädäntöä ja myöskin ravitsemusalaa. — Kiitos.

16.16 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa puheenjohtaja! Tässä talousvaliokunnan jäsenenä ja varapuheenjohtajana ihan häkeltyy ja punastuu näistä kovista kiitoksista, mutta nautitaan niistä puheenjohtaja Vartiaisen kanssa, kun kerran saamme niitä. Voi tulla joskus vähän huonompiakin esityksiä tänne saliin. Kiitos näistä kaikille! Todellakin tässä valmistelussa, mitä tehtiin, oli aika tiukka aikataulu, ja vielä tänä aamuna viimeisiä kohtia hiottiin, että saatiin asia tähän asentoon, ja hyvä niin. Ja kiitokset vielä kertaalleen, vai kolmanteen kertaan, Haataisen virkamiehille, että saatiin se tähän asentoon.

Ne muutokset ovat aivan järkeviä, niin että me saamme muun muassa tällä aikajanamuutoksella, seurantajakson muutoksella, useampia yrityksiä sinne joukkoon mukaan. Toki se nostaa tukitasoa 40 miljoonaa, mutta näinhän se on tarkoitettu, että se kohdentuisi moneen yritykseen mahdollisimman hyvin. Ja koska Suomessa syntyy vuosittain noin tuhat ravintolayritystä ja yhtä lailla niitä kuolee saman verran — tämä rotaatio on melkein yhtä voimakas — niin se, millä tavalla me hahmotamme sen, että se ravintola on sitten vielä helmikuun lopussa voimissaan, on myös tässä meidän pykälätekstissä siinä kohdassa huomioitu, niin että myös katsotaan, että ei makseta niin sanotusti haamuyrityksille vaan oikeasti olemassa oleville ravintoloille, mitkä ovat helmikuun lopussa olleet voimissaan.

Tämän yhteensovittamisen poisto on kanssa aivan järkevää, koska ravintolat ovat hakeneet juurikin siihen kehittämistoimintaan ja aktiiviseen toimintaan rahoitusta ja sitä kautta he haluavat eritasoisesti erilaisia palveluja kehittää. Olisi ollut todella väärin, että tämmöinen kustannustuki olisi sitten lähdetty niistä vähentämään. Eli tehtiin tämmöinen savolainen ratkaisu tässä, että jäi vastuu sitten muille, tukien maksajille, selvittää sitten nämä

asiat, me jätimme tästä tuesta pois ne asiat. Tokihan tässä tullaan tarkastamaan, ettei tule kaksinkertaisia tukia sieltä näihin.

Juurikin palveluelinkeinolle on hyvä työvoima ja työvoiman ylläpitäminen tärkeää. Tämä kannustin, työllisyyskannustin, on erinomainen, ja hienoa, että saatiin mukaan myös vuokratyövoima siihen laskentapohjaan ja myös käyttöpohjaan. Eli monella tapaa hyvä esitys tästä vielä kehittyi.

Muutamia asioista sitten liittyen näihin vastalauseisiin. En tiedä, oletteko te perussuomalaiset laskeneet sitä, kun esitätte leikkurin poistoa, sen 500 000 euron leikkurin poistoa, paljonko se loppusumma on. Teillä oli valmius lähteä maksamaan useita kymmeniä miljoonia yksille ravintoloille. Eli tässähän on 500 000:n leikkuri olemassa. Täytyy kiittää kokoomusta, etteivät lähteneet tähän samaan mukaan siinä mielessä, että kuitenkin on ollut valtion tuesta ja rajallisista rahoista kyse tässä asiassa.

16.19 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Tässä keskustelussa hallituspuolueet ovat halunneet luoda kuvaa, että nyt olisi kovin laaja yhteisymmärrys eduskunnassa tästä paketista, mutta se ei toki tietysti pidä paikkaansa. Kokoomus pitää edelleen tätä 170 miljoonan ravintolatukipakettia riittämättömänä. Me olemme itse asiassa löytäneet yhteisymmärryksen tiettyjen epäkohtien korjaamisesta. Eli tätä esitystä on eduskunnassa pystytty korjaamaan esimerkiksi tarkasteluajankohdan osalta ja kehittämistukien pois rajaamisessa, siten että ne eivät enää leikkaa jatkossa tätä ravintolatukea.

Mutta meidän iso huoli on se, että hallitus haluaa jatkaa ravintola-alan rajoitteita varsin rajuina aina lokakuulle asti. Se on pitkä aika, viisi kuukautta eteenpäin, ja pitää kysyä, että mitä pitää tapahtua Itä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa, missä ei koronatartuntoja ole lainkaan, että he voisivat päästä myös näistä ravintola- ja kahvila- ja lounaspaikkojen rajoitustoimista eroon. Sillä tässä tulee, arvoisa puhemies, käymään niin, että ei tämä tuen tarve lopu kesäkuun alkuun tällä tavalla. Yritykset, ravintolat voivat avata toimintansa 50-prosenttisesti, mutta kulut tulevat kyllä niskaan sataprosenttisesti. Itse asiassa aika monet näistä yrityksistä eivät pysty avaamaan lainkaan. Meillä on paljon pieniä lounaspaikkoja, jotka on tehty pelkästään buffet-tyyppiseen käyttöön jo esimerkiksi ruuan valmistuksen näkökulmasta. Ne eivät voi avata rajoitustoimien myötä. Tai sitten pitää kysyä, miksi riihimäkeläinen lounaspaikka, jossa on 38 asiakaspaikkaa, joutuisi avaamaan sen 19 asiakaspaikalla mutta samaan aikaan kaupungissa voidaan järjestää 50 hengen yleisötapahtumia ja tilaisuuksia, siis muualla kuin ravintoloissa ja kahviloissa. Eli itse kyllä näkisin tarpeelliseksi tämän alueellisen rajauksen, eli otetaan pois niitä maakuntia, alueita, joissa koronaa ei tällä hetkellä ole, ja myös sen, että esimerkiksi 50 henkeä olisi tietty minimiraja, mitä pienemmät voisivat toimia täydellä teholla.

Kokoomus on esittänyt myös pienpanimoiden ulosmyyntiä. Me toivomme, että hallitus tulisi tässäkin kokoomuksen linjoille ja sallisi pienpanimoiden ulosmyynnin, ja toivomme myös ravintola-alvin alentamista vähintäänkin tämän vuoden osalle. Ja yhtenä lisänä vielä ravintoloiden selviämistielle pitäisi saada myös tuo viinien ulosmyynti. Se olisi avittamassa näitä erittäin tukalassa paikassa olevia ravintola- ja kahvila-alan toimijoita ulos tästä kriisistä.

Ei tässä ole syntynyt, arvoisa puhemies, sellaista yhteisymmärrystä, että oppositio voisi sanoa, että hallitus on hoitanut tätä ravintola- ja kahvila-alaa hyvin, ei missään tapauksessa, mutta eduskunnan toimesta tätä esitystä on toki saatu parempaan suuntaan.

16.23 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Eniten minua tässä hämmentää se, että tämä todellakin valmistui niin nopeasti täältä eduskunnasta, talousvaliokunnan käsittelystä. Tätä mallia oli kuitenkin puolitoista kuukautta hiottu virkamieskoneistossa työ- ja elinkeinoministeriössä, ja sieltä tultiin mallilla, joka oli itse asiassa aika huono, ja sitten tuodaan tänne muutamaksi päiväksi ja mallista saadaan paljon parempi. Joten toivoisin, että ministeri, ministeriöt kävisivät hyvin kriittisesti tämän prosessin läpi, koska ei tämä ole hyvää lainvalmistelua siinä suhteessa, että jos täällä hoidetaan asiat niin hyvin, niin siellä aikaa tuhraantuu. Toivon, että tätä myös kriittisesti jälkitarkastellaan.

Toki, kuten edustaja Heinonen sanoi, tähän jäi valuvikoja, ja sen takia me jouduimme tästä vastalauseen jättämään. Tuen määrä on se suurin ongelma, mutta tietyt leikkurit ovat siellä myös mukana.

Toinen on sitten tämä aikakysymys. En ole saanut vastausta nyt muutamaan päivään siihen, miksi juuri tämä 22, koska se ei ole luonnollinen aika näille ravintola-alan yrityksille. 24 olisi ollut paljon luonnollisempi aika, jolloin he olisivat pystyneet toimimaan tässä tiukasti säännellyssä ympäristössä hiukan paremmin.

Yksi valuvika, johon haluaisin joltain vastauksen — kukaan ei minulle tähän pystynyt antamaan vastausta — on se, että eräs stadion-yrittäjä otti minuun yhteyttä ja sanoi, että he olisivat järjestämässä urheilutapahtuman ja heillä on monen sadan ihmisen terassi. Nyt jos tänne terassille otetaan sitten vaikka 499 ihmistä sisään, kun terasseille saa nyt ottaa rajattoman määrän ihmisiä, niin saako sen jälkeen 5 000:n stadionille ottaa vain yhden ihmisen vai saako sinnekin jatkossa ottaa sitten sen 500 ihmistä, mikä on tämä raja? Tässä nyt haluaisin, että joku hallituksesta, ministereistä tulisi tähän vastaamaan aika nopeasti, koska tällä hetkellä tämmöinen tietty fiilis on kentällä, että nyt saa terassille ottaa satoja ihmisiä ja kuitenkin saa myös ottaa sitten sinne yleisöön sen 500. Tähän varmasti tarvittaisiin pikainen vastaus, koska ala tätä toivoo.

16.25 **Joonas Könttä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Nämä hallituksen asettamat rajoitukset koronaviruksen hoitoon ovat olleet toimivia, ja siitä syystä, sen johdostahan näitä rajoituksia nyt voidaan osittain ja asteittan alkaa myös purkaa. Suomi ei kuitenkaan voi olla kiinni vuosia. Se tilanne on mahdoton, ja meidän täytyy vain oppia elämään tässä uudessa tilanteessa. Tämä malli, jossa yhteiskunta on entistä nopeampi ja notkeampi reagoimaan tällaiseen kriisitilanteeseen, missä koronavirusta tavataan, ja että se sitten hallitusti jäljitetään ja hoidetaan kunnolla loppuun asti, on äärettömän tärkeätä.

Tämä ravintoloille suunniteltu tuki muun muassa uudelleentyöllistämisen osalta on järkevä. Sillä voidaan turvata ikään kuin uusia työpaikkoja tai jo olemassa olevia työpaikkoja. Se on myös hyvä osoitus eduskunnan toimintakyvystä. Me korvaamme toiminnan rajoittamisesta aiheutettua haittaa samaan aikaan kun tuemme uudelleentyöllistämistä.

Talousvaliokunnan esittämät muutokset nostavat kokonaisuuden kustannusarviota sillä vajaalla 50 miljoonalla eurolla, ja tämä pitää huomioida käsittelyssä olevassa kolmannessa lisätalousarviossa. Talousvaliokunnan muutokset ovat erittäin perusteltuja, ja ne korjaavat niitä keskeisiä epäkohtia, joita hallituksen esityksessä oli. Tämä vertailuajankohdan korjaaminen hiljaisesta alkuvuodesta kuvaamaan paremmin tätä menetettyä ajankohtaa on erittäin tärkeä korjaus, ja tästä kiitokset koko talousvaliokunnalle. Myös se, että hyvityksestä ei vähennetä muita tukia vaan tehdään tämä tarvittava tukien yhteensovitus, on järkevää, hyvää politiikkaa.

Täällä on tänään todettu jo useaan kertaan, että tämä tukipotti, tukikokonaisuus, ei ole riittävä. Siitä olen samaa mieltä, mutta se kaikista tärkein ja paras tuki näille yrityksille ja yrittäjille on se, että he voivat harjoittaa elinkeinoaan vapaasti, ja sen takia tämmöinen hallittu siirtyminen kohti uutta normaalia on perusteltua. Kokonaisuudessaan haluan muistuttaa, että nämä yrittäjät tekevät erittäin tärkeää työtä. Se ahdinko, joka heillä on tällä hetkellä, on kova, ja vaikka tämä meidän luomamme paketti, eduskunnan luoma paketti, on hyvä, niin täytyy muistaa, että se toimiala on erittäin, erittäin suurissa haasteissa.

Arvoisa puhemies! Nyt kun ravintolat avataan, se on tehtävä hallitusti ja turvallisesti. Toivon, että me tuemme edelleen uusin tavoin, muinkin tavoin, ravintola- ja matkailualaa. Mielestäni maakuntakohtaisesti pitäisi entistä paremmin ottaa huomioon erilainen tilanne, joka meillä tässä maassa vallitsee, ja meillä tulisi myös huomioida, että tarvittaessa ne joustot toimivat sekä avaamisen suuntaan että sitten myös kiristämisen suuntaan.

Minusta olisi perusteltua, että tekisimme vielä lisätoimia tähän alkoholin ulosmyyntiin. Tämä ei ilmeisesti ja valitettavasti nyt kuitenkaan etene, mutta olen erittäin tyytyväinen, että pienpanimoiden osalta nyt hallitus lähtee neuvottelemaan tästä ulosmyynnistä ja sen mahdollistamisesta.

Yhtä kaikki olen tyytyväinen [Puhemies koputtaa] tästä paketista. Toivon, että sitä summaa voitaisiin vielä kasvattaa, mutta koska se näyttää nyt epätodennäköiseltä, [Puhemies: Aika!] niin toivotaan, että tämä yleistuki ja muut hallituksen toimet sitten auttavat tärkeää työtä tekeviä yrittäjiä.

16.29 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! Iso kiitos talousvaliokunnalle, ennen kaikkea puheenjohtajalle, mutta myös toki kaikille jäsenille siitä, että tämä prosessi on mielestäni osoittanut, että täällä eduskunnassa pystytään yhteisellä tahdolla, kun sitä yhteistä tahtoa on, korjaamaan niitä pahimpia valuvikoja, mitkä hallituksen esitykseen sisältyivät, mitkä sitten hyvin pian tulivat kentältä meille kaikille tiedoksi. Minun mielestäni ne olivat tämä vertailuajankohta, johon nyt saatiin joustoa, sitten se, että Business Finlandin tuet olisivat syöneet tätä ravintolatukea, ja sitten kolmantena — myöskin erittäin tärkeänä — se, että tämä vuokratyön merkitys tunnustetaan, koska se on äärimmäisen tärkeä asia koko ravintola-alalla. Eli mielestäni tässä on päästy pitkälti oikeaan suuntaan. Toki on tietenkin niin, että ravintoloiden tulevaisuus riippuu sitten siitä, koska oikeasti pääsee bisnestä tekemään ja koska nimenomaan pääsee tekemään bisnestä kannattavasti, ja se jälkimmäinen, eli ”tekemään kannattavasti”, riippuu nimenomaan siitä, kuinka tiukat nämä rajoitukset ovat.

Arvoisa puhemies! En voi kyllä olla ihmettelemättä tätä tilannetta, minkä takia näitä alueellisia eroja ei ole otettu huomioon. Minulla on tässä nyt edessäni THL:n tänään päivitetty lista, jonka mukaan Suomessa on ollut kaikkineen 6 443 tartuntatapausta, ja kun ynnäsin tuossa, kun on myös tuo kuntakohtainen lista, niin näistä 4 900 on pelkästään Helsinki, Espoo ja Vantaa -alueella, ja sen lisäksi siellä on aika isoja määriä muuallakin Uudellamaalla, ja tässä on ollut jopa sellaisia päiviä, tai ainakin yksittäinen päivä, että kaikki uudet tapaukset olivat Uudellamaalla. Sitten meillä on tiettyjä maakuntia, joissa on vain kymmeniä tapauksia, tai kuten oma maakuntani Pirkanmaa, jossa aluksi oli näitä aika paljon, mutta sen jälkeen käytännössä on tukahtunut tämä tilanne. Tuntuu kyllä todella erikoiselta, että nämä samat ravintoloiden rajoitukset ovat voimassa sekä siellä, missä tauti oikeasti jyllää, että siellä, missä se on täysin tukahtunut, ja jos perustelu on se, että se tauti voi lähteä jyllläämään myös muualla, kuten se voi, niin kyllä kai niitä rajoituksia voidaan sitten päivittää

sen jälkeen, jos näin käy, mutta tuntuu jotenkin kohtuuttomalta, että näinkin rajoitetusti tässä ravintolatoiminnan käynnistämisessä edetään koko maata koskien. Minä ymmärtäisin sen, että nämä rajoitukset, mitä nyt esitetään, olisivat voimassa Uudellamaalla, mutta kyllä muualla pitäisi olla valmiutta lähteä rohkeammin liikkeelle, koska tämä tauti on oikeasti tukahtunut jo lähes kaikkialla, ja me tiedämme, ettei sitä ravintolaa voi kannattavasti pitää yllä, jos rajoitukset ovat liian tiukat, ja jos ei voi kattavasti toimia, niin koko hommasta ei ole mitään hyötyä.

16.32 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Kyllä me kokoomuksessa olemme tyytyväisiä siitä, että tämä kokonaispotti nousi 123 miljoonasta 171 miljoonaan, mutta teimme vastalauseen sen takia, että sinne jäi kuitenkin sellaisia valuvikoja, joita tässä ei korjattu. Nythän tämä hallituksen esittämä malli on kaksiosainen, ja meidän mielestämme tähän kohtuullisen kustannushyvityksen osioon jäi kaksi asiaa, jotka eivät tulleet korjatuiksi riittävällä tavalla.

Ensimmäinen niistä on se, että tässä maksetaan hyvitystä menetetyn myynnin mukaisesti 15 prosenttia, ja meidän mielestämme se on liian pieni. Sen olisi pitänyt olla 25—30 prosenttia, jolloin se olisi ollut lähempänä sitä ravintola-alan omaa arviota.

Toinen asia, mikä tähän liittyy, on se, että tähän jäi yhtiömuotoihin liittyvä valuvika. Elikkä saman omistajan ravintolat saavat suuremman hyvitystuen, jos toiminta on jaettu useaan erilliseen yhtiöön verrattuna tilanteeseen, jossa toiminta on keskitetty yhteen yhtiöön. Sehän ei ole tietenkään oikeudenmukaista niiden toimijoiden kannalta, jotka ovat vain yhdessä yhtiössä, koska he saavat sitten vain kerran sen hyvityksen.

Mitä tulee tähän uudelleentyöllistämisen tukeen, siinähän ajatus oli se, että tukea maksettaisiin 1 000 euroa jokaista sellaista työntekijää kohden, jolle yritys maksaa palkkaa vähintään 2 500 euroa rajoitusvelvoitteen päättymistä seuraavan kolmen kuukauden ajalta. Eli nyt kun rajoitus päättyy siten, että ravintolat voivat avata 1. kesäkuuta, tämä tarkoittaa palkkakertymää kesä-, heinä- ja elokuulta. Me olisimme toivoneet, että kertymäkuukausiksi olisi luettu myös syys- ja lokakuu, ja se johtuu siitä, että ravintolat eivät pääse avaamaan toimintaansa aivan täysimääräisesti vaan siellä on edelleen rajoituksia. Pidennys kolmesta kuukaudesta viiteen kuukauteen olisi antanut enemmän joustovaraa ja liikkumavaraa näille yrityksille ikään kuin kerryttää sitä palkkakertymää kullekin työntekijälle.

Keskeistä on, minkä moni edustaja täällä on tuonut esiin, alueellinen huomiointi tässä mallissa. Ei ole mitään järkeä pitää ravintoloita kiinni sellaisilla alueilla, joilla tartuntoja ei ole ollut pitkään aikaan.

Toinen asia, mikä tähän liittyy, on se, että ei meidän kuitenkaan myöskään pitäisi liikaa holhota näitä ravintoloita. Alan omavalvonta on myöskin hyvin tehokasta. Jos jokin ravintola ei noudata annettuja ohjeita ja säännöksiä ja tulee tartuntoja, niin rangaistaisiin sitten sulkemalla vain tämä ravintola eikä kaikkia ravintoloita siltä alueelta tai koko Suomesta.

Sitten, arvoisa puhemies, täällä on useampi edustaja, varsinkin meiltä kokoomuksesta, tuonut esiin anniskelun alvin alentamisen 14 prosenttiin ja näitä arvonlisäverokysymyksiä myöskin jopa alemmaksi kuin tämä. Muistuttaisin siitä, että vaikka arvonlisäveroa alennetaan, se ei aina johda verokertymän pienentymiseen valtion budjetissa. Esimerkiksi jos me muistelemme, mitä tapahtui, kun 2014 yhteisöveroa alennettiin 24,5:stä 20:een, niin sen jälkeen yhteisöverokertymä on kasvanut. Se ei ole johtanut yhteisöverokertymän pienentymiseen. Eli sillä on myöskin näitä dynaamisia ja liiketoimintaa elvyttäviä ja kasvattavia vaikutuksia. [Puhemies koputtaa]

Sitten vielä viimeisenä: viinien ulosmyynti ravintoloista olisi tärkeää.

16.36 **Pasi Kivisaari kesk:** Kunnioitettu puhemies! Tartun näihin edustaja Kauman sanoihin. Itsekin näkisin mielelläni tällaista ravintolakohtaista pelisilmää, koska paitsi että tiedän, että tällainen omavalvonta siellä varmasti toimii, myöskin sen takia, että ravintolat ovat toimintatavoiltaan ja myöskin tiloiltaan hyvin erityyppisiä.

Puhemies! Niin, talousvaliokunta esittää, että hallituksen esitys hyväksytään muutettuna, ja sen muutoksen hintalappu on 48 miljoonaa euroa, mutta se on todella sen väärtti. Talousvaliokunta on näissä muutosperusteluissaan korjaamassa epäkohtia, joita pohjaesityksessä oli, ja se on tunnustettava. Erityisen tärkeä kohta talousvaliokunnan huomioissa on juuri tämä vertailuajankohtien näkökulma. Eli tähän rinnalle tuodaan tämä huhti-toukokuu 2019, joka osuu täsmällisemmin siihen kuukauteen, mihin tämä rajoitusaika myöskin kohdistuu. Ja totta kai on myöskin ymmärrys sille, että nämä Business Finlandin ja ely-keskusten myöntämät tuet eivät automaattisesti poista tai vähennä tätä tukea, vaan ne huomioidaan vain siinä tapauksessa, että ne ovat selkeästi päällekkäisiä. Ja totta kai, kuten täällä on tuotu esiin, tämä mahdollisuus vuokratyövoiman käyttöön on myöskin erittäin järkevä huomio.

Täällä tosi monet edustajat ovat ryhdikkäästi ja aivan oikein myöskin peräänkuuluttaneet tällaista alueellista näkökulmaa, alueellisia ratkaisuja. Me pääsemme tällaisella kokonaisvaltakunnallisella niin sanotulla paketilla kyllä eteenpäin, mutta jatkossa näkisin erittäin tärkeänä, erittäin viisaana, että tällaista alueellista pohdintaa ja tällaista rajattua mahdollisuutta myöskin helpottaa ravintoloiden liiketoimintaa harkittaisiin.

Puhemies! Kaiken tämän pohdinnan jälkeen meidän jokaisen tietysti pitää muistaa se, että paras tuki myös ravintoloille on se, että me pidämme viruksen hallinnassa. Meidän ei tietysti pidä kannustaa ihmisiä eikä itseämmekään ikään kuin liikaa laukalle. Varovaisuus, fiksuus käyttäytymisessä ja näitten turvallisuuteen kohdistuvien määräysten, tai suositusten, osuus on edelleen muistettava.

16.39 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Ravitsemissektorin sulkeminen merkitsi tietyn eli tämän elinkeinon harjoittamisen kieltämistä lähes kokonaan täksi määräajaksi, niin kuin nyt on tapahtunut. Jos ajattelemme, niin sitenhän se merkitsi hyvin voimakasta puuttumista perustuslaissa turvattuun elinkeinovapauteen ja lisäksi omaisuudensuojaan.

Kyllä me ajattelemme, että elinkeinovapauden ja omaisuudensuojan näkökulmasta olisi ollut perustellumpaa kuitenkin pyrkiä rajoitusten aiheuttamat tappiot ja kustannukset vielä paremmin huomioivaan ja kattavampaan hyvitykseen kuin mitä nyt on näistä parannuksista huolimatta käsillä kuitenkin verraten suppeassa ja erityslaatuisessa kohtuullisen hyvityksen mallissa. Tätä mieltähän oli perustuslakivaliokuntakin täysin yksimielisesti.

Tietysti tämä on erittäin tärkeä niille monille, monille pienille toimijoille, mutta kyllä suuremmillekin, jotka työllistävät Suomessa paljon. Jos siellä suurempi toimija joutuu vaikeuksiin ja konkurssiin, niin sekä suorat että välillisesti vaikutukset ovat hyvin laajat.

On hyvä muistaa, että ravintola- ja majoitusyrityksethän työllistävät kaiken kaikkiaan noin 90 000 henkilöä ja sen lisäksi välillisesti vielä noin 36 000 henkeä ja ravintola-ala on myös huomattava verotulojen tuottaja. Eli toisin sanoen ei vain asiakkaille ja näille yrittäjille itselleen, mutta myös yhteiskunnan kannalta on erittäin tärkeää, että tämä toimiala saadaan nopeasti avattua. On laskettu, että ravintolat maksavat vuodessa arvonlisä-, alkoholi-

juoma- ja palkkaveroja noin puolitoista miljardia euroa, ja tietysti menetykset tänä aikana nyt ovat näissä verotuloissa satoja miljoonia euroja.

Vastuullisesti toimien — tässä meillä jokaisella, itse kullakin, niin ravintoloitsijoilla, kahvilanpitäjillä kuin erityisesti asiakkailla, on suuri vastuu. Eli peräänkuulutan vastuullista toimintaa sillä tavalla, että ainakaan oireellisina, oireilevina ei lähdetä ravintoloihin eikä kuppiloihin ja että pyritään siellä noudattamaan ohjeita ja sitä varovaisuutta niin, että paitsi toiset asiakkaat pysyvät terveinä, niin sanoisin, että ehkä erityisesti nämä yrittäjät, jotka nyt viimein pääsevät toimialalleen ja työhön kiinni, pysyisivät terveinä.

Sitten edelleen — Suomessa on paljon mukavia paikkoja, mukavia kuppiloita, ravintoloita ympäri Suomea. Toivoisin, että nyt kesäaikana tämä matkailu suuntaisi — sanoisinko vain ja ainoastaan tai ainakin pääpiirteissään — Suomeen. Myös eri paikkakunnilla, kun nautimme näistä ravintoloiden ja kahviloiden, kuppiloiden annista, toimisimme sielläkin vastuullisesti. Niin kuin joskus aiemminkin tässä tilanteessa, peräänkuuluttaisin myös Finnairilta talkoisiin tulemista, että ne lennot suuntautuisivat kaikille, myös pienille paikkakunnille Suomessa paremminkin kuin ensisijaisesti sinne kaukomaille.

16.42 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Kun hallitus poikkeuslain nojalla rajoitti ravintoloitsijoiden elinkeinon harjoittamista, edellytti eduskunta, että toimialan menetykset kompensoidaan. Tästä päätöksestä ja lupauksesta jäi sellainen odotusarvo, että kompensaatio kattaa merkittävän osan menetyksistä. Näin ei nyt käy, eikä ole ihme, että moni elinkeinonharjoittaja kokee tulleensa petetyksi.

Lisäksi eduskunta edellytti, että lakiesitys tuodaan eduskunnalle viipymättä. Näin ei myöskään nyt käynyt, vaan viive tässä esityksen tänne tulossa on ollut merkittävä.

Sitten tämä yhteiskunnan turvallinen avaaminen, joka on siis keskeinen tavoite hallituksen toiminnassa: täytyy sanoa, että ravintoloiden terassien avaaminen on kyllä iso riski, erityisesti pääkaupunkiseudulla, missä suurin osa tartunnan saaneista on.

Sitten tämä alueellinen eriarvoisuus. Tämä esitys ei myöskään huomioi alueellisia eroja, ja tämä asia tulisi mahdollisimman nopeasti korjata. On alueita, joilla on yksi tai kaksi tartuntaa, isojakin kaupunkimaisia yhteisöjä, joissa saattaa olla neljä viisi ravintolaa, kaikki kiinni tällä hetkellä, myös kaikki ruokapaikat, eivät ainoastaan sellaiset, joissa tarjoillaan pelkkiä alkoholijuomia ja muita juomia. Tämä on ollut heille todella erittäin vaikeaa aikaa. Ei olisi ollut alun perinkään mitään syytä laittaa näillä alueilla näitä ravintoloita kiinni, ja odotus oli, että tässä esityksessä tämä puute olisi korjattu, mutta näin ei nyt käynyt.

Sitten tässä on tämä voimaantuloedellytys, eli tämä vaatii vielä Euroopan komission hyväksynnän ja sen jälkeen annettavan asetuksen voimaantuloajasta. Mietin tässä, kuinkahan kauan tässä sitten mahtaa vielä mennä vai onko tässä jo ennakkovalmisteluja tehty.

Hyvä, että tämä laki nyt täällä on, ja siihen ollaan myös voitu vaikuttaa hyvällä yhteistyöllä. Mutta kyllä, niin kuin täällä on monesta suusta todettu, tämä kompensaatio nyt jää liian pieneksi, ja ehkä siihen sitten voidaan vielä myöhemmin palata, mutta tämä ei nyt vastaa odotusta eikä sitä erityisvaatimusta nimenomaan tällä alueella, jolla heidän elinkeinoelämäänsä on rajoitettu, niin kuin tässä edellä perustuslain mukaankin edustaja Tanus äsken totesi, että tässä on tämän esityksen yksi sellainen keskeinen vaatimus, miksi se [Puhemies koputtaa] on täällä.

16.45 **Iiris Suomela vihr:** Arvoisa puhemies! Nyt kun keskustellaan näistä tukipaketeista, niin toki päätökset rajoituksista ovat jatkuvasti tässä rinnalla. Kyse on toki kahdesta eril-

lisestä esityksestä, mutta tietysti nämä kytkeytyvät toisiinsa. Kuitenkin on hyvä muistaa se kolmas, ehkä tärkein tekijä siinä taustalla, eli mitä Suomessa tapahtuu — ja se on valitettavasti ihmisten huoli ja pelko. Kansainvälisesti on nähty, että vaikka eri maissa on ollut aika eri tyyppisiä rajoitteita, eri tyyppisiä tukitoimia, niin valitettavasti myös niissä maissa, joissa ravintolaan olisi saattanut päästä, yhä useampi asiakkaista on jäänyt kotiin, koska huoli koronan saamisesta on ollut niin suuri. Siksi kaikista tärkeintä nyt onkin pyrkiä ensinnäkin taltuttamaan epidemia ja sitten palauttamaan ihmisten luottamus. Ja siksi on olennaista, että nyt edetään varovaisesti. Ennemmin niin päin, että päästään koko ajan varmasti avaamaan rajoituksia eikä niin, että avataan rajoituksia liian nopeasti ja sitten joudutaankin ottamaan takapakkia ja esimerkiksi sulkemaan ravintolat uudelleen. Se olisi varmasti niin suomalaisille kuin ravintoloitsijoille se kaikista kurjin tilanne, että syntyisikin aivan yhtäkkinen uusi aalto ja sitten jouduttaisiinkin äkkiseltään ottamaan takapakkia. Se olisi sekä vaarallista että monella muullakin tapaa haitallista. Siksi nyt onkin tärkeää olla varovainen.

Samalla on kompensoitava niitä varovaisuuden vaikutuksia eri sektoreihin. Tässä on toki pyrittävä olemaan mahdollisimman tasapuolinen ja huomioimaan toisaalta ne lain asettamat rajoitukset, mutta myös sitten niitä epäsuoria vaikutuksia, mitä tällä pelolla ja huolella eri aloihin on.

Tälle ravintolakompensaatiolle on aivan erityinen sija, koska tästä on niin moni valiokunta ja eduskuntakin yhdessä huolta kantanut. Siksi nyt onkin syytä kiittää erityisesti talousvaliokuntaa, että tätä pakettia on vielä eduskunnassa saatu hiottua sellaiseksi, että se vastaa meidän kaikkien ajatuksia ja kantoja paremmin.

Mitä tulee sitten EU:n rooliin tässä, niin komissio on ollut koronan aikana hyvin joustava ja nopea käsittelemään näitä notifikaatioita. Siellä on parissa päivässä saatu näitä eteenpäin, eli EU:sta tämä ei sinällään varmasti tule jäämään kiinni.

Uskon myös, että valtiovarainvaliokunnassa löytyy ehdottomasti ymmärrystä sille, että nyt kun talousvaliokunnassa on tehty todella tärkeitä tarkennuksia, kuten se vertailuajankohdan jouston mahdollistaminen juurikin kausitoiminnan takia, mikä sitten tuo mukanaan mahdollisesti myös kustannuksia, niin niihin ollaan kyllä varmasti taloudellisesti valmiita.

Ehdottoman tärkeää on jatkossa tarkastella, että riittääkö tämä mihin asti ja millaisia tukia voidaan jatkossa tuoda, miten tämä tukien kokonaisuus muotoutuu, miten se kohtelee eri yrittäjiä ja miten voidaan entistä paremmin vastata tarpeisiin. Selvää on, että tämä on nyt ihan vasta alkua. Hyvä, että saadaan sentään alkua, mutta jatkossa on syytä olla tarkkana, jotta saadaan näitä traagisia konkursseja, työttömyyttä ja muita ongelmia ennalta ehkäistyä.

Sinällään tämän tuen on nähdäkseni syytä olla tasapuolinen eri alueille, koska valitettavasti se pelko ja huoli vaikuttaa olevan [Puhemies koputtaa] monilla alueilla samantyyppistä riippumatta epidemiatilanteesta. Tämä voi toki muuttua, rajoitukset voivat muuttua. Siellä on se alueellisuus mukana ja [Puhemies: Aika!] sitten onkin tärkeää mennä joustavasti eteenpäin, että jokainen saa ansaitsemansa tuen ja kompensaation.

16.49 **Riitta Mäkinen sd:** Arvoisa puhemies! Ihan ensi alkuun on vielä kertaalleen todettava se, että ottaen huomioon, että tämä hallituksen esitys hyvin vaativasta kokonaisuudesta koskien tätä ravintola-alan kompensaatiota on valmisteltu poikkeuksellisissa olosuhteissa ja poikkeuksellisin tavoin siinä mielessä, että ministeriöllä ei ole ollut mahdollisuutta tä-

hän normaaliin lausuntomenettelyyn, ja olen itsekin erittäin tyytyväinen ja iloinen siitä, että meillä oli talousvaliokunnassa nyt sitten mahdollisuus yhdessä perehtyä näihin yksityiskohtiin vielä paremmin, vaikka toki meidänkin aikataulumme hyvin tiivis oli. Vaikka tämä kokonaisuus on nyt mielestäni tällä hetkellä hyvä, on ihan selvää, että aivan kaikkiin epäkohtiin emme tämän yhden kompensaatiomallin myötä ole pystyneet puuttumaan, mutta sitä suuremmalla syyllä tämä tuleva yleistuki on tärkeä ja se, että se pystyy sitten osaltaan näihin puuttumaan.

Talousvaliokunnan mietinnössä on edelleen kaikki keskeiset periaatteet turvattu, jotka hallituksenkin, ministerin esityksessä oli. Näitähän olivat siis tämä mahdollisimman nopea joukkomaksatus ja ravintola-alan oikeudenmukainen kohtelu niin, ettei suurille toimijoille valu kohtuuttoman suurta osaa näistä rajallisista resursseista pk-yritysten kustannuksella, ja tämä uudelleentyöllistämisen tukielementti on tässä kokonaisuudessa vahvasti mukana. Mitä tulee tähän vuokratyövoiman mukaan ottamiseen, niin on aivan oleellista huomata, että meidän oli rakennettava sellainen malli, joka ei vaaranna tätä nopeaa maksatusta, ja aivan yhtä tärkeää oli, että me saamme lisää työntekijöitä ja yrityksiä tämän tuen piiriin niin, ettei tätä tukea missään tapauksessa valu näiltä ravintolayrityksiltä kolmansille osapuolille. Ja tärkeää oli myös se, että tasapaino myös suhteessa tämän tuen neutraliteettiin säilyy siten, ettei se ohjaa minkään yksittäisen työvoiman käyttöön myöskään tämän uudelleentyöllistämisen osalta.

Tästä valmistelusta kuuluu iso kiitos ministeriön virkamiehille, ja edelleen on erityisen kiitoksen paikka nyt siitä, että tämä yhteistyö etenkin kokoomuksen kanssa sujui hyvin ja että kokoomus tarttui tähän hallituksen esitykseen tästä vuokratyön mukaan ottamisen mallista. Tässä kuitenkin edustaja Kauma otti aikaisemmin esille, että he kyseenalaistivat vahvasti tämän tuen kompensaation määrän ja tämän sille asetetun katon. Pidän kuitenkin aika ihmeellisenä sitä, että tänään talousvaliokunnassa kokoomus ei asettautunut näitä asioita puolustamaan siten, että olisivat niiden puolesta äänestäneet.

Mutta yhtä kaikki, olen iloinen siitä, että tässä hyvin vaativassa tilanteessa yhteistyötä on kyetty tekemään. Jatkossa tosin etenemme sillä varovaisuudella ja huolellisuudella, jota näiden rajoitusten hallittu purkaminen ja toisaalta sitten ravintola-alan toimintaedellytysten turvaaminen tasapainoisella tavalla edellyttää.

16.53 **Rami Lehto ps:** Arvoisa herra puhemies! Kun työntekijä jää ilman omaa syytään työttömäksi eikä kuulu mihinkään työttömyyskassaan, niin yhteiskunta takaa hänelle tietyn toimeentulon, jolla hän pystyy kustantamaan juoksevat menot. Nyt kun valtiovalta on kieltänyt yrittäjää harjoittamasta liiketoimintaa, niin yrityksen joustamattomista kustannuksista korvataan vain noin puolet. Nyt myönnettävien tukien määrä onkin vaatimaton verrattuna ravintoloiden kärsimiin tappioihin. Myös hyvää tulosta ennen koronakriisiä tehneitä yrityksiä on joutunut heikkoon tilaan, ja vaikka ravintola olisi tehnyt ulosmyyntiäkin tällä hetkellä, niin silti on voinut mennä nollatilanteessa tai tehdä tappiotakin. Jokainen kuppilahan ei ole pystynyt muuttamaan toimintojaan, jotta olisi voinut alkaa myymään annoksia ulos, kerta se voi olla, että siellä takahuoneessa ei ole kuin mikroaaltouuni, millä lämmittää lihapiirakkaa ja nakkeja. Silloin se, joku kievarikin, on pelkästään kiinni, ovet säpissä, eikä mitään tuloja ole.

No, toiset ovat alkaneet kehittelemään nopeasti ulosmyyntiä, mutta tässäkin on sitten moni ajatellut, että ei välttämättä kannata, koska siinä tarvitaan monta työntekijää. Kun ajatellaan, että Foodora ja Woltkin ottavat siitä tuotteen hinnasta 22—25 prosenttia välistä,

niin kyllä siinä moni yrittäjä on miettinyt, että ei se leiville lyö, että yrität kehittää ja hankit laitteistoa ja yrität myydä ulos tuotteita, mitkä eivät ole sitä omaa kiinteätä liiketoimintaa normaaliaikoina.

No, sitten tästä alueellisesta rajauksesta, mistä täällä on nyt paljon puhuttu, niin alueilla, missä ei ole koronaa tavattu ollenkaan tai joskus kuukausi sitten, jos silloinkaan, voisi vaikka olla pienemmätkin kuppilat auki, niin että sinne pääsisivät kaikki henkilöt, siis se täysi määrä eikä vain puolta. Ajatellaanpa jotain pientä kylää, missä se paikallinen kievari on periaatteessa kylän olohuone, missä ihmiset käyvät tapaamassa ja tekemässä veikkauksia. Ei mahdu kuin parikymmentä henkilöä sisälle, ja nyt jos sinne saa ottaa vain puolet sisään, niin sehän tietää sitä, että se omistaja ei välttämättä avaakaan sitä kyläyhteisölle tärkeätä keskuspaikkaa, ja jos avaa, niin hän laskee, pitääkö tehdä asiakkaille tuplajuotto: jotta sen kannattaa olla auki, niin pitää olla tuplamyynti. No, sehän ei ole varmaan meidänkään tarkoituksemme, että me yritämme, että ihmiset joisivat enemmän, jotta se kattaisi sen koko määrän, mitä aikaisemmin on ollut ihmisiä siellä sisällä.

16.55 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! On todella hienoa, että hallituspuolueet suostuivat siihen kokoomuksen esitykseen, että vuokratyövoimaakin käyttävät ravintolayritykset tulevat tuon uudelleentyöllistämisen tuen piiriin. Se hallituksen alkuperäinen esityshän olisi ollut siis työntekijöiden edun vastainen, kuten PAMinkin lausunnosta kävi ilmi. Hienoa, että talousvaliokunnassa löytyi ratkaisu tämän työntekijöiden edun vastaisen mallin korjaamiseksi.

Haluan nostaa esille perustuslakivaliokunnan alkuperäisen lausunnon, jossa tätä ravintoloiden sulkemisen aiheuttamien menetysten kohtuullista hyvittämistä edellytettiin. Kyseisessä lausunnossahan perustuslakivaliokunta nosti esille myös sen, että tätä rajoitusta lieventäviä toimenpiteitä tulisi tehdä.

Yksi mahdollinen lieventävä järjestely ravintoloille olisi alkoholijuomien ulosmyyntioikeuden laajentaminen. Kokoomus, ja edustaja Multala, on lakialoitteessa esittänyt alkoholijuomien valmistus- ja anniskeluluvan haltijoille automaattisesti oikeutta aloittaa tuotteiden ulosmyynti, kunhan siitä ilmoitetaan Valviralle. Samassa lakialoitteessahan on esitetty ulosmyytävien tuotteiden vahvuusrajan nostamista 16 prosenttiin, eli se kattaisi tällöin myöskin viinit. Kuten aiemminkin keskustelussa on käynyt ilmi, tämä on verraten pieni toimenpide mutta kuitenkin tärkeä nyt ravintoloihin kohdistuvia rajoituksia lieventävä toimenpide.

Toinen asia, jonka haluan lieventävänä toimenpiteenä nostaa esille, on alkoholilain mukaiset valvontamaksut, joita peritään tällä hetkellä täysimääräisenä siitä huolimatta, että ravintoloiden toimintaa on merkittävästi rajoitettu ja edelleen rajoitetaan hallituksen esittämällä tavalla myös kesällä. Tähän valvontamaksubyrokratiaan tulisi ehdottomasti nyt pikaisesti puuttua. On täysin kohtuuton tilanne, että ravintolat eivät pysty normaalilla tavalla harjoittamaan toimintaansa ja kuitenkin julkinen valta perii maksuja, jotka vastaavat täysin normaalia tilannetta.

Eli nämä kaksi asiaa, kaksi lievennystä ravintolayrityksille halusin nostaa esille. Toivon, että hallituspuolueista löytyy tukea erityisesti alkoholin ulosmyynnin helpotuksille. Hallituspuolueistahan edustajatkin ovat julkisesti ilmaisseet tälle asialle tukea, ja toivottavasti sitä täällä eduskunnassa myöskin sitten löytyy.

16.58 **Veikko Vallin ps:** Arvoisa herra puhemies! Teen perussuomalaisten vastalauseen numero 2 mukaisen muutosehdotuksen 6 ja 7 §:iin ja vähän perustelen sitten.

Kaikista toimialoista ravintola- ja majoitusala on epidemian todennäköisesti pahimmin taloudellisesti runtelema. Hallituksen säätämiä rajoituksia puretaan asteittain, ja on odotettavissa, että kuluttajien käyttäytyminen on aluksi varovaista terveyssyistä ja pienemmistä tuloista johtuen. Tästä seuraa, että alan kysyntä tuskin palautuu välittömästi entiselleen ja samanaikaisesti lyhyemmät aukioloajat, suuremmat asiakkaiden välisten etäisyyksien vaatimukset ja korkeammat hygieniastandardit heikentävät ravintolayritysten tuloksentekokykyä. Ravintola-ala on merkittävä työllistäjä suoraan ja välillisesti, ja sen kotimaisuusaste on korkea. Samanaikaisesti alalla ei ole mainittavia puskureita tai toiminnan tauottamisen mahdollisuuksia. Hallituksen sinällään perusteltujen rajoittamistoimien takia aiheutuneet menetykset on korvattava kohtuullisessa määrin ravintoloille. Kyse ei ole valinnanvaraisesta tukemisesta vaan välttämättömistä korvauksista.

Arvoisa herra puhemies! 15 prosenttia menetetystä liikevaihdosta ei ole katsottavissa riittäväksi korvaukseksi, koska on todennäköistä, että epidemian myötä myös kulurakenteeseen on kohdistunut häiriöitä esimerkiksi kasvaneiden kertaluonteisten menojen muodossa. Perussuomalaiset pitää 20:tä prosenttia perustellumpana korvausprosenttina.

On kohtuutonta, että yritysten rakenne tai koko voivat vaikuttaa korvauksen määräytymiseen. Korvauksien on määräydyttävä tasapuolisesti vain menetyksiin perustuen. Tämän takia korvauksien 500 000 euron enimmäismäärästä on luovuttava. Myös suuremmat yritykset ovat kassat tyhjänä tai ne tyhjenevät nopeasti. Maran mukaan suuret ravintola-alan yritykset, osa niistä, ovat olleet solidaarisia tämän kriisin aikana ja ovat sulkeneet kokonaan ja pienemmille ravintoloille on tullut take awaysta kannattavaa liiketoimintaa. Tämäkin on hyvä huomioida.

Esityksen korvaustoimet kohdistuvat vain rajoitustoimien kohteeksi joutuneisiin yrityksiin eikä esimerkiksi henkilöstöravintoloihin, vaikka niidenkin toiminta on kärsinyt rajusti. Perussuomalaisten mielestä on viipymättä alettava valmistella korvauksien ulkopuolelle jääneiden ravitsemisliikkeiden tukiohjelmaa, joka voi pitkälti pohjautua nyt käsittelyssä olevaan esitykseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Teidän pitää tehdä muutosehdotus vielä sitten, kun mennään pykäläkohtaiseen käsittelyyn 6 ja 7 §:ien kohdalla.

17.01 **Hussein al-Taee sd:** Arvoisa puhemies! Eilen iltapäivällä tuolla kuppilassa pidettiin pienimuotoinen kokous hallituspuolueitten edustajien kesken talousvaliokunnan kokoukseen valmistautumiseksi, ja siinä käsiteltiin tätä vuokratyökysymystä. Ajatus oli, että mahdollisimman monta ihmistä Suomessa kyettäisiin uudelleen työllistämään myöskin tämän tuen kautta, mutta siinä sitten pohdittiin sitä, miten tämä mahdollistettaisiin niin, että vuokratyö olisi mukana mutta se ei laittaisi eriarvoiseen asemaan eli parempaan asemaan sellaisia yrityksiä, jotka käyttävät sitä nimenomaan ottamatta sen suurempaa riskiä palkata henkilöä parempaan ja pysyvämpään työsuhteeseen omassa yrityksessään. Tässä kohtaa yksi esitys eräältä taholta oli suunnilleen 1:1, joka olisi merkinnyt sitä, että ravintola, joka käyttää vuokratyötä, olisi saamassa täysin samanmuotoista tukea kuin sellainen ravintola, joka palkkaa työntekijöitä pysyvästi. Tässä kysymyksessä me emme halunneet eriarvoistaa näitä pysyvään työsuhteeseen palkkaavia ravintoloita ja laittaa heidät huonompaan asemaan. Siinä kohtaa tuli tämä laskentamalli, jossa poistettiin vuokratyöyhtiöille mahdolli-

sesti valuva kate ja muut edut, ja tällä tavalla tämän laskelman kautta kyettiin varmistamaan, että se tukipaketti kokonaisuudessaan olisi oikein mitoitettu ja tukisi tätä alaa pääsääntöisesti, sillä ravintolayritystuesta on nyt tässä kysymys eikä muiden alojen tuista. Tämä mahdollisti sen, että hallituspuolueet sitten tänään pystyivät talousvaliokunnassa ajamaan läpi niinkin tärkeän esityksen, joka oli paljon kattavampi kuin alun perin kenties ajateltiin, ja tässä tämä yhteistyö oikeastaan sitten syntyi.

Minusta oli myöskin hienoa, että nimenomaan oppositiossa kiritettiin jatkuvasti parempaan ja parempaan lopputulokseen, ja minä pidän tätä hyvänä ennakkotapauksena ajatellen sitä, jos mahdollisesti syksyllä olisi toinen korona-aalto, että me näitä erilaisia tukipaketteja, hyvityksiä pystymme näissä valiokunnissa tällä tavalla ja näin etevästi ja lyhyessä ajassa viemään eteenpäin. Siinä mielessä suuret kiitokset kollegoille kaikista puolueista talousvaliokunnassa, että tämä saatiin aikaiseksi, ja myöskin tietynlaisesta peräänantamattomuudesta tämän suhteen, että istutaan loppuun asti, iltaa myöten, ja tehdään tällaisia töitä, joilla pyritään erilaisia yrityksiä ja työntekijöitä tukemaan.

Ehkä yksi huomio, jonka haluaisin sanoa tähän loppuun, [Puhemies koputtaa] on se, että kun on nopeasti katsonut, miten EU:ssa aletaan tukea erilaisia yrityksiä koronan yli, niin siellä ollaan höveliäämpiä taloudenpidon suhteen, ja tässä suomalaisten täytyy katsoa tarkkaan, että meidän erilaisia tukia ja lainoja ei käytettäisi sitten tässä kohtaa väärin niin, että missä suomalainen yrittäjä kärsii, joku muu eurooppalainen [Puhemies: Aika!] yrittäjä saa enemmän.

17.05 **Atte Harjanne vihr:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys talousvaliokunnan päivityksin on hyvä, ei varmaankaan täydellinen, mutta tällaisessa kiiretilanteessa paras on helposti hyvän vihollinen.

Erityisen tärkeää tässä oli laajentaa näitä vertailukuukausia. Tavoitteena ja perusteenahan tässä on kohtuullinen hyvitys rajoituksista kärsineelle alalle, mutta tätä kohtuullisuutta ja laajuutta arvioitaessa on paikallaan muistaa, että ravintola-alaa eivät ajaneet ahdinkoon pelkästään rajoitukset vaan tartuntatautiriski ja sen vaikutus ihmisten käyttäytymiseen ylipäänsä. Mikään tuki ei edelleenkään korvaa sitä, että itse epidemia saadaan nujerrettua.

Tällaisen poikkeustukimekanismin on syytä olla mahdollisimman tasapuolinen. Tässä kompensoidaan, ei ole tarkoitus ohjata alan rakennetta. Siksi on hyvä, että tämä tuki sovitetaan nyt yhteen muuta kautta myönnettävien kehittämistukien kanssa, ja on hyvä, että vuokratyövoima huomioidaan. Esityksen leikkuria, joka rajaa suurimpien alan yritysten tukea, on tästä näkökulmasta täällä kritisoitu, ja muun muassa edustaja Vestman esitti, ettei tätä perustelevia skaalaetuja tällä alalla ole. Kuitenkin talousvaliokunnan saamassa Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunnossa todetaan, että on perusteltua, että kaikkein suurimmat ravitsemusyritykset saavat suhteellisesti vähemmän kompensaatiota muun muassa siksi, että heillä on vahvempi neuvotteluasema. Näiden skaalaetujen luonteesta, mittakaavasta ja merkityksestä voidaan debatoida ja esittää erilaisia johtopäätöksiä, mutta olisi erikoista väittää, ettei tälle esitykselle sinänsä löytyisi ihan validit perustelut.

Ravintola-alaa ei voi pelastaa pelkillä tuilla, eikä ala sitä haluaisikaan. Ratkaisevaa on se, milloin ja millä ehdoin toiminnan edellytyksiä voidaan parantaa. Tässä hallituksen linja, joka lähtee melko tiukoista ja kattavista rajoituksista, joita tarkastellaan tiheästi ja säännöllisesti, on oikea. Kokonaisuuden arvioimiseksi on tärkeää arvioida rajoitusten vaikutusta sekä epidemiaan että ravintola-alaan. Voi esimerkiksi olla niin, että 50 prosentin asiakaspaikkaraja laskee kannattavuutta siinä määrin, että jotain ravintolaa ei kannata avata

lainkaan. Silloin kontaktit sen ravintolan osalta eivät putoa puoleen vaan nollaan. Vaikutukset eivät välttämättä ole lineaarisia.

On myös tärkeää seurata uusinta ja päivittyvää tietoa sekä Suomesta että maailmalta tartuntariskeistä erilaisissa tiloissa ja tilanteissa ja säätää rajoituksia niin, että ne ovat mahdollisimman tehokkaita ja mahdollisimman vähän haitallisia. On erittäin tärkeää, että testauksen ja jäljityksen tasosta ja tavoitteista pidetään kiinni, sillä ne ovat avainasemassa erilaisten rajoitusten purkamisen mahdollistamisessa. Toivottavasti myös valmisteilla oleva jäljityssovellus saadaan käyttöön mahdollisimman pian.

Noin yleisesti tämä esitys on nähdäkseni hyvä esimerkki pragmaattisesta yhteistyöstä ministereiden ja eduskunnan, eduskunnan eri puolueiden ja eduskunnan eri valiokuntien välillä, ja juuri tällaista tarvitaan tämän kriisin edessä.

Tästä salista on kuulunut tähän aiheeseen monenlaisia ja hyvin vaihtelevan tasoisia evästyksiä. Niistä ainakin viinien ulosmyynnin väliaikainen vapauttaminen on alaa tukevana toimena sellainen, jota hallituksessa olisi paikallaan vielä pohtia.

17.08 **Sanni Grahn-Laasonen kok:** Arvoisa puhemies! Kahviloiden ja ravintoloiden tukiehdotus parani reippaasti täällä eduskunnassa, ja kuten todettua, talousvaliokunta teki tässä yli puoluerajojen hyvää yhteistyötä puheenjohtaja Juhana Vartiaisen johdolla. Monia hyviä korjauksia syntyi, mutta kokoomus teki vastalauseen, jonka keskeisimpiä perusteluja on se, että tuen taso jäi liian alhaiseksi. Sillä ei konkursseja tulla välttämään ja kaikki ravintolat eivät nytkään pääse tästä kriisistä eteenpäin, kun näyttää vielä siltä, että näitä rajoitustoimia puretaan tavalla, joka ei avautumista kaikille kannattavasti suinkaan mahdollista.

Esitimme ravintoloiden tuen korottamista myöskin valtiovarainvaliokunnassa. Muistettava on, että elinkeinovapaus on perusoikeus ja kun valtio — toki hyvästä syystä — sitä joutuu rajoittamaan, menetykset on kohtuullisesti kompensoitava. Näin ei nyt tapahdu, ja sen takia toivomme, että hallitus harkitsisi tätä tuen tasoa vielä vakavasti.

Tässä muutamia ajatuksia, miten voisimme vielä helpottaa ravintoloiden tilannetta:

Sallitaan erilaiset rajoitukset eri alueilla. Tälle on ollut eduskunnassa paljon kannatusta. Suomessa on alueita, joilla virus on käytännössä sammunut. Onko oikein, että näillä alueilla ravintolat pidetään edelleen kiinni valtion päätöksellä samoilla säännöillä kuin epidemia-alueella? Tiedämme, että virus on keskuudessamme todennäköisesti pitkään muodossa tai toisessa, toivottavasti mahdollisimman pienellä esiintyvyydellä, mutta näin ollen entistäkin perustellumpaa olisi se, että meillä olisi alueilla erilaisia ratkaisuja, jotteivät sitten kaikki ravintolat kärsi, jos yhdellä alueella tai muutamilla alueilla on epidemia valitettavasti jylläämässä.

No sitten ehdotamme, että sallitaan pienpanimoiden etämyynti. Kannustusta hallitukselle, että tässä oikeasti päästäisiin myöskin eteenpäin.

Sallitaan myös viinien ja vahvojen oluiden ulosmyynti ravintoloista. Näin ravintola voisi myydä noutoruoan mukana myös viinipullon mukaan. Se olisi hyvää asiakaspalvelua, ja sillä olisi merkittävä vaikutus monien ravintoloiden kannattavuuteen, eikä se maksaisi ehdotuksena valtiolle mitään.

Lasketaan ravintoloiden ja anniskelun arvonlisävero väliaikaisesti 10 prosenttiin. Tästä veronalennuksesta on muista maista hyviä, kannustavia esimerkkejä. Tämä ala on niin kovassa hädässä, eikä kannattavuus varmastikaan nopeasti palaudu, joten tämmöistä apua tarvitaan.

Lisäksi ehdotamme, että hallitus vielä pohtii näitä rajoitustoimien purkamiseen liittyviä yksityiskohtia, kuten sitä, että voisimme antaa ravintoloiden olla auki puoleenyöhön saakka. Ravintolaa on vaikea saada kannattavaksi puolella asiakaspaikoista. Tästä tulee erittäin kipeää palautetta tällä hetkellä sähköposteihin ja sosiaalisen median kanaviin. Moni ravintola ei tästä syystä katso, että voi edes avata toimintaansa. Ravintoloiden tilat ovat erilaisia. Voisiko olla joku parempi ratkaisu kuin tämä mekaaninen puoleen rajaaminen? Joku sellainen ratkaisu voisi olla paikallaan, jossa pystytään nämä turvavälit määrittelemään, että ne ovat kohdallaan, mutta voidaan sitten sen mukaan sitä asiakasmäärää muokata, miten se tila sallii ja miten ne turvavälit voidaan turvata. Tämä on varmasti asia, missä eduskunta voisi tulevia esityksiä parantaa.

Paljon on tullut kysymyksiä myös tästä buffetkiellosta. Sekin on puitava läpi ja muokattava fiksuksi. [Puhemies koputtaa]

Tässä ainakin muutamia ajatuksia. — Kiitos.

17.12 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Vallinin tekemiä pykälämuutosehdotuksia perussuomalaisten vastalauseen mukaisesti.

Muutama sana tästä esityksestä ja yleisesti tästä tilanteesta.

Tämähän tosiaan, niin kuin kaikki tietävät, johtuu valtiovallan toimenpiteistä ja siitä, että ihmiset ovat myös omasta halustaan halunneet pois ihmisten läheisyydestä ja ravintoloista. Kuten perustuslakivaliokunta silloin ihan ensimmäisessä mietinnössään pohdiskeli, niin kysymys on erittäin vakavasta puuttumisesta perusoikeuksiin: puhutaan omaisuudensuojasta, ihmisillä on siellä rahat kiinni, asunnot vakuutena, oman yrityksensä takuuna, eikä voi ravintolaa pitää auki. Valtiovallan perustuslaillisiin velvollisuuksiin kuuluu myös työllisyyden edistäminen. Se on erittäin tärkeätä, ja nythän siellä ei ole voinut tietenkään ketään työllistää, ei yrittäjä oikein edes itseään.

Tässä on mukana myös tämä yhdenvertaisuuskysymys. Ymmärsin, että täällä on joitakin väliinputoajaryhmiä edelleen, ja tästä syystä perussuomalaiset esittivät lausuman, että hallitus ryhtyisi viipymättä valmistelemaan korvauksien ulkopuolelle jääneiden ravitsemisliikkeiden tukiohjelmaa. Tämä liittyy yhdenvertaisuuskysymykseen, ja tämä on minusta kyllä asia, jota en oikein ymmärrä, että minkä takia sille ei voitu antaa kannatusta. Täällä salissa kiiteltiin talousvaliokuntaa, ja hyvää työtä valiokunta varmaan on tehnytkin. Tietysti aika moni meistä on valiokunnassa ollut paikalla, joten en nyt tiedä, en välttämättä itseäni viitsi kiitellä, mutta kuitenkin hyvä näin. Mutta kuitenkin ihmettelen, miksei tämäntyyppiseen voida lähteä mukaan.

Samoin esimerkiksi tämä perussuomalaisten lausunto, että ”eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää hotelli-, ravintola- ja matkailualalle kohdistetun alemman arvonlisäverokannan käyttöönottoa” — miksei nyt voi selvittää? Minä en oikein sitä voi ymmärtää, kun kuitenkin yritetään pelastaa suomalaista yrittäjää, suomalaista työllisyyttä. Tämä vaikuttaa todella moneen, matkailuun ja ihmisten elämään, ja siellä on varmasti todella paljon aivan hirveitä kohtaloita, niin kuin sanoin tuossa aikaisemmin, että voi olla oma asunto panttina ja ei tiedä enää, mitä tekisi, ja ei varmaan iltaisinkaan saa enää unta.

Kun toisaalta miettii, niin kuin me olemme näissä pykäläehdotuksissa esittäneet, niin me olisimme kompensoineet tätä paremmin ja laskeneet tätä toisella tavalla, jotta se korvaus olisi parempi. Meidän on hyvä muistaa, että me viime viikolla keskustelimme EU:sta, ja EU-yhteisvastuista puhutaan koko ajan. Sinne menee satoja miljoonia, miljardejakin. Perustuslakivaliokunnassa asiantuntijat, esimerkiksi professori Leino-Sandberg, ovat olleet

hyvin huolissaan tästä kokonaisvastuusta, että me olemme valmiita tukemaan eteläeurooppalaisia yrityksiä melko pienillä selvityksillä ja hyvin avokätisesti ja samaan aikaan nihkistelemme omien yritysten pelastamisessa ja turvaamisessa, että ehkä pyytäisin jokaista miettimään, onko tämä oikeassa suhteessa.

17.15 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa puhemies! Ensi alkuun muutamia kommentteja tähän käytyyn varsin hyvään keskusteluun.

Monet käytetyistä puheenvuoroista ovat itse asiassa käsitelleet kyllä vähän muuta kuin tätä nimenomaista hallituksen esitystä, mutta se on toki ymmärrettävää, sillä monet ravintoloiden sääntelyyn ja rajoitusten purkuun liittyvät kysymykset ovat itse asiassa ravintoloiden näkökulmasta tärkeämpiä kuin nyt tämä käsiteltävä, tai mikään muukaan, tukipaketti.

Tähän liittyen haluan korjata edustaja Heinosen esittämän väitteen siitä, että hallitus olisi nyt päättänyt tai ikään kuin lukinnut päätöksen siitä, että ravintolat toimisivat eilen esiteltyjen rajojen puitteissa automaattisesti aina lokakuun loppuun asti. Siitähän ei ole kysymys, ja tämä on syytä korjata.

Hallitus on nimenomaan kertonut, että tilannetta ja siten mahdollisuutta rajoitusten edelleen höllentämiseen tai toisaalta takaisin tiukentamiseen, arvioidaan kahden viikon välein kulloisenkin tautitilanteen mukaan. Eli ensimmäisen kerran tilannetta arvioidaan jo ennen juhannusta, ja hyvä niin, koska ei ole oikein eikä järkevää rajoittaa ravintoloiden toimintaa silloin, kun tautitilanne ei sitä enää edellytä. Kuten jo aiemmin totesin, jatkoa ajatellen on tärkeää, että tätä arviointia voidaan tehdä jatkossa myös alueellisesti kunkin alueen tautitilanne huomioon ottaen.

Täällä on opposition toimesta jonkun verran arvosteltu myös tätä hallituksen alkuperäistä esitystä ja vastaavasti hehkutettu talousvaliokunnan työskentelyä. On aivan totta, että talousvaliokunta teki esitykseen monia parannuksia, joista itsekin olen tyytyväinen — kiitos vielä kaikille hyvästä työstä. Näihin lukeutuvat muun muassa vertailuajankohdan muutos tai sen vaihtoehtoisuus ravintolan hyväksi, tukien yhteensovittamisesta luopuminen kehittämistukien kanssa sekä vuokratyöntekijöiden mukaan ottaminen uudelleen työllistämistuen osalta.

Itse kuitenkin ajattelen, että hallituksen esityksen perusrakenne oli ja on hyvin harkittu ja rakennettu. Mallihan rakentuu kahden erillisen komponentin varaan. Kustannushyvitys nimensä mukaisesti hyvittää kohtuulliseksi arvioidun osin sulkemisesta ravintolalle aiheutuneita joustamattomia kustannuksia. Toisaalta uudelleen työllistämiskomponentti nimensä mukaisesti kannustaa ravintolaa tarjoamaan työntekijöille taas työtä ovien uudelleen avauduttua. Molemmat komponentit ovat tarpeen ja ohjaavat oikeaan suuntaan eli auttavat paitsi akuutissa ahdingossa myös kannustavat työllistämään, mikä on alan työntekijöiden kannalta tärkeää.

Arvoisa puhemies! Hyvästä työstä ja valiokunnan tekemistä parannusehdotuksista huolimatta puutteitakin varmasti jää eikä kaikkia ongelmia tällä tuella valitettavasti saada ratkaistua. Siksi, kuten todettua, on välttämätöntä, että hallitus valmistelee myös kustannustukea, joka osaltaan paikkaa ja täydentää tätä toimialakohtaista tukea ja samalla muita jo aiemmin säädettyjä tuki-instrumentteja.

Tuen riittävyydestä on täällä käyty paljon keskustelua. Onkin tunnustettava, että kaikkia tukia ei varmasti saada hyvitettyä — ei tällä tai millään muullakaan tukipaketilla. Siihen on monia syitä, mutta ehkä kaksi keskeisintä liittyvät veronmaksajien rahojen riittävyyteen ja toinen EU:n valtiontukisääntöihin.

17.18 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa herra puhemies! On tosiaan tärkeätä, kuten tuossa aiemmassa puheenvuorossa toin esiin, että tässä huomioidaan tämä vuokratyövoima ja että Business Finlandin mahdolliset kehittämistuet eivät vähennä tätä hyvitystä ja sitten myöskin, että perusteena otettiin huomioon tämä mahdollinen viime vuoden huhti—toukokuun myynti eikä pelkästään tämän vuoden tammi—helmikuun myynti.

Tässä on kyse nimenomaan siitä hyvityksestä ja uudelleentyöllistämisestä, mutta juuri sen takia, että rajoitukset ovat olleet selkeästi varsinaista toimintaa kieltäviä tähän toukokuun loppuun asti, niin ravintola-ala kaikkinensa on odottanut, että erilaisia, edes väliaikaisia toimintaedellytysten lievennyksiä olisi alalle voitu osoittaa. Esimerkiksi alkoholilainsäädännön lupamaksuja lähetettiin yrityksiin siinä tilanteessa, että toiminta oli lailla kielletty — ja nyt edelleen lupamaksut ovat suuria, vaikka todetaan, että vain puolet toiminnasta voidaan aloittaa.

Tiedämme kaikki, että koko palveluala on ahdingossa ja tarvitsee apua ja helpotusta, kuten myöskin vienti, mutta tiedetään, että erityisesti palvelualalla lisälainanotto ei ratkaise: kun ei ole näkymää siitä, milloin voitaisiin palata normaaliin toimintaan, niin ravintolat eivät voi enää ottaa lisälainaa, vaikka valtio takaisi. On kuitenkin aika heikosti kannattavasta alasta kyse.

Siinä mielessä olisi ollut tärkeää, että ravintoloille olisi jo tämän kuluvan 2—3 kuukauden aikana mahdollistettu tämä ulosmyynti niin väkevien oluiden kuin viinienkin osalta, ja myöskin sitten — vaikka se ei aivan suoraan ravintoloita koske — mahdollistettu näitä kotimaisia pienpanimoita koskeva etämyynti. On jotenkin uskomatonta, että suomalainen voi tilata Saksasta pienpanimosta muutaman oluen, mutta esimerkiksi Oulun seudulla Hailuodon panimolta tai seudun muilta panimoilta ei voi tilata etämyynnin kautta.

Siinä mielessä, kun tätä sääntelytaakkaa ei ole lievennetty, tämän alan sääntely sekä alkoholilainsäädännön osalta että ravitsemusalan osalta kaipaa kyllä sitä yhtenäistä näkökulmaa, ja toivoisin, että valmistelua voitaisiin tulevaisuudessa viedä enemmän sinne työ- ja elinkeinoministeriön puoleen yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön kanssa, mutta tunnistettaisiin alan työllisyys- ja talousvaikutukset eikä pelkästään niitä terveys- ja alkoholipolitiikan näkökulmia. — Kiitos.

17.22 **Matias Marttinen kok:** Arvoisa herra puhemies! Valiokunta on tehnyt erittäin hyvää ja huolellista työtä tämän esityksen osalta, ja haluan siitä lausua kiitokseni koko valiokunnalle ja siihen työhön osallistuneille.

Kävimme tässä salissa ravintolatukea koskevassa lähetekeskustelussa läpi niitä keskeisiä ongelmia, mitä tähän esitykseen siinä kohtaa sisältyi. Näistä ensimmäinen koski tätä vertailuajankohtaa, jonka pohjalta tämä tuki yrityksille myönnettäisiin. Silloin tuotiin voimakkaasti esille se, että tämä alkuvuoden, tammi-helmikuun, vertailuajankohta on monessa mielessä epäoikeudenmukainen ja johtaa siihen, että monet yritykset myös tulevat jäämään tuen ulkopuolelle. On tärkeää, että se on saatu hienosti tässä esityksessä nyt korjattua. Toinen tärkeä muutos koskee tätä uudelleentyöllistämistukea ja sitä, että nyt myös yritysten vuokratyövoima otetaan tässä kokonaisuudessa huomioon. Se on tärkeä muutos ja ottaa huomioon muun muassa Lapin matkailun.

Herra puhemies! En käy läpi kokoomuksen tekemää mietinnön vastalausetta — se on tullut tämän keskustelun aikana varmasti jo monesti esille — mutta haluan kiinnittää huomion vielä kahteen asiaan, jotka liittyvät tähän ravintolatematiikkaan.

Ensimmäinen on se, että tässä salissa meidän pitäisi keskittyä tekemään sellaisia pysyviä muutoksia ja ratkaisuja, jotka helpottavat ja mahdollistavat näiden ravintolayritysten toimintaa nyt ja tulevaisuudessa. Ja yksi konkreettinen osoitus, kun puhutaan muusta kuin suorasta yhteiskunnan tuesta — koska ennen kaikkea meidän pitäisi mahdollistaa ja antaa lisää vapautta eikä rajoittaa ja mennä sitä kautta eteenpäin: esimerkiksi mahdollisuus viinien ulosmyyntiin olisi konkreettinen, eurooppalaiseen alkoholipolitiikkaan päin menevä esimerkki, jonka soisin tässä talossa liikkuvan eteenpäin. Sille on kaikki perustelut, ja yrittäjät ottaisivat tämän muutoksen erittäin myönteisesti vastaan.

Herra puhemies! Toisena nostan esille vielä tämän keskustelun, mihin osin myös edustaja Kalli puheenvuorossaan viittasi, näistä alueellisista rajoitustoimenpiteistä. Kyllä ainakin itseäni mietityttää aika paljon se, että jos kuitenkin näillä eduskunnan päätöksillä yrittäjien elinkeinovapautta on rajoitettu erittäin poikkeuksellisella tavalla ja meidän pitäisi käyttää vain sellaisia toimia, jotka ovat täysin välttämättömiä tämän viruksen leviämisen ehkäisemiseksi, niin miten voi olla perusteltua, että Satakunnassa, jossa yli kolmeen viikkoon ei ole todettu yhtään uutta virustartuntaa, porilaista ravintolayrittäjää koskee aivan samat rajoitustoimenpiteet kuin koskee vaikka espoolaista tai helsinkiläistä ravintolayrittäjää. Tämä ei käy omaan ymmärrykseeni, ja luulen, että tätä samaa tukea löytyy kyllä salissa laajastikin, elikkä alueellisten joustojen pohtiminen ja toteuttaminen lienee tulevaisuudessa sitten hyvinkin perusteltua.

17.25 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Tätä tukea todella tarvitaan, sillä alan yritysten kassat tyhjenevät, ja kun yritykset joutuvat kohtuuttomaan ahdinkoon täysin ennakoimattomalla tavalla, työpaikat lähtevät ihmisten alta. Siinä ei tietenkään ole mitään järkeä eikä kohtuutta, että elinkelpoisia yrityksiä ajautuu tämän pandemian takia konkurssiin.

Itse haluan korostaa sitä, että tällä esityksellä tosiaan puolustetaan työpaikkoja, ja sitä meidän täällä nyt täytyy kyllä todella kovalla voimalla tehdä tästä eteenpäinkin. Tärkeää on myös huomioida se, että tämäkin esitys osaltaan vaikuttaa siihen kokonaisuuteen, että tämä kriisi osuu eri väestöryhmiin eri tavalla, ja se on tärkeää huomioida ja tiedostaa. Eli kun koronakriisi osuu kaikkein pahimmin niihin ihmisiin, joilla on jo valmiiksi haastavampaa, niin tässä tuessa kun kyse on alan työpaikoista, työpaikkojen osalta tämä tuki kohdistuu nyt sellaisille henkilöille, jotka monesti ovat jo valmiiksi pienipalkkaisia, ja tietenkin tiedetään esimerkiksi, että alan työntekijöistä monet ovat naisia. Sitten kun tässä vielä taustalla on se, että lainsäädännöllä ja hallituksen ja eduskunnan päätöksellä ravintoloiden toimintaa rajoitettiin, niin on selvää, että sitä suuremmalla syyllä siitä on järjestettävä korvaus.

Yritystuissa on kyllä ollut kritisoitavaa, mutta tässä nyt yritetään yhteensovittaa niitä erilaisia vaatimuksia, jotka syntyvät epidemian aiheuttamasta äkillisestä šokista taloudelle ja yrityksille. Eli ravintolatukea pitää samaan aikaan jakaa sekä oikeudenmukaisesti että tarkoituksenmukaisesti. Esimerkiksi tämä joukkomaksatus nopeuttaa käsittelyä, mutta sitten toisaalta pitää varmistaa, ettei se johda epäreiluun tilanteeseen yritysten välillä.

Itse esityksessä tämä toinen osa kokonaisuutta, ja tärkeä osa, tosiaan on se, että ravintolatuessa on mukana myös uudelleentyöllistämisen tuki. Työllistämistuen avulla ravintoloiden toimintaa saadaan palautettua sitten ennalleen ja alan työllisyyttä nostettua kriisistä.

Arvoisa puhemies! Täällä on käyty keskustelua siitä, kuka on tullut kenenkin linjalle, ja varmaan se sitten osaltaan kertoo ihan hyvää tästä tuesta. Jos eri tahoja halutaan kiittää, niin kyllä minun mielestäni ensimmäisenä voi kiittää hallitusta siitä, että se on reagoinut tä-

hän tilanteeseen ja tähän tarpeeseen, että tätä tukea tarvitaan, ja tuonut sen nopealla ajalla. Sitten kyllä minun mielestäni voi myös sanoa, että täällä eduskunnassakin hallituspuolueet ovat nimenomaan vaatineet näitä muutoksia, jotka nyt on tehty ja jotka ovat siis hyviä parannuksia tähän itse esitykseen.

Se on totta, että mikään tuki ei kata kaikkea tarvetta, mitä meillä on. Jokainen meistä, joka on katsonut omaan sähköpostiin, tietää varmasti hyvin, miten valtava on joka puolella se tuen tarve, [Puhemies koputtaa] joka kohdistuu nyt valtioon.

17.28 **Paula Werning sd:** Arvoisa puhemies! Täällä on käyty nytten tunti jos toinenkin vilkasta keskustelua erittäin tärkeästä asiasta. Hallituksen esitys aiheutti jo silloin lähetekeskustelussa paljon puhetta, ja silloin myös ministeri totesi, että tämä ei ole varmaankaan valmis, että valiokunnassa sitten tätä entrataan. Näin siellä valiokunnassa on tehty hienoa työtä, ja siitä hallituksen esityksestä on tullut entistä parempi.

Nyt on minun mielestäni kaikkein tärkeintä se, että nämä ravintolayrittäjät pystyvät aloittamaan toimintansa ja ravintolat pystytään avaamaan. Uskon, että se on meidän kaikkien yhteinen tahto. Mikä on erittäin hyvä, niin ravintoloitsijoille nämä tuet, kompensaatiotuet pyritään maksamaan tilille välittömästi ja suoraan, mikä helpottaa sitten heidän osaltaan sitä paperisotaa. Työntekijän näkökulmasta on myös monia yhteydenottoja minulle tullut siitä, että työntekijät odottavat, että he pääsevät tekemään sitä omaa arvokasta työtään.

Paljon on tullut puhetta siitä, miksi anniskeluaikaa ei pidennetä tai miksi sitä tai miksi tätä, mutta näin se vain on, että tässäkin asiassa maltti on valttia. Ravintolat tulee avata turvallisesti. Myös tilannetta pitää seurata tarkasti ja arvioida, onko tarvetta tehdä muutoksia siinä, ja jos näin on, niin niihinkin pitää reagoida nopeasti. Mutta uskon, että tämä on erittäin, erittäin hyvä paketti, mitä täällä sitten hyväksytään.

17.30 **Riitta Mäkinen sd:** Arvoisa puhemies! Koko eduskunnan tahtotila on alusta alkaen tämän kriisin keskellä, kun keskustelemme näistä yritystuista, käsittääkseni ollut se, että pyrimme tukemaan erityisesti pk-kentän toimijoita, jotka nämä kovimmat haasteet nyt ovat kohdanneet. Ja kun käsittelemme tätä ravintola-alan kompensaatiopakettia, niin ei ole missään sellaista tahoa tai sääntöä, joka estäisi meitä tätä harkintaa ja periaatetta noudattamasta myös tässä tilanteessa. Nyt kun tätä keskustelua olen tässä kuunnellut, niin erityisesti herää kysymys, ovatko nyt perussuomalaiset aidosti ymmärtäneet, mitä se käytännössä tarkoittaa, jos tämän hyvityksen prosenttiosuutta nostettaisiin näin merkittävästi, ja mitä tarkoittaa se, jos samalla poistettaisiin tämä maksimikatto. Tällöinhän yksittäisten konsernitason massiivisten toimijoiden osalta tämä hyvitys nousisi helposti yli 10 miljoonaan euroon. Kyllä veikkaan, että jos me tällä tavalla toimisimme, niin tyrmistys täällä yrityskentällä olisi varmasti melkoinen. Ja tämä on yksi syy siihen, minkä takia tässä kokonaisuudessa halutaan pitää kiinni tietyistä periaatteista ja toisaalta pitää kiinni siitä, että kun meillä on rajalliset resurssit, niin huolehdimme niiden oikeudenmukaisesta käytöstä ja kohdentamisesta. Tämä on nyt kysymys, joka tässä vakavasti on herännyt [Veikko Vallin pyytää vastauspuheenvuoroa] — veikkaanpa, että siihen edustaja Vallin vastaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja, ei näy puheenvuoropyyntöä, mutta ilmeisesti edustaja Vallin pyytää puheenvuoroa [Veikko Vallin: Joo, kyllä!].

17.32 **Veikko Vallin ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kyllä se on niin, että suuret ravintolatoimijat myös työllistävät paljon, maksavat paljon veroja ja ovat yhtä tärkeitä suomalaiselle kansantaloudelle kuin pienemmät toimijat. Vaikea ymmärtää, miksi siellä sitten pitäisi tappioiden antaa kasvaa tai miksi niitä ei hyvitettäisi. Kyllä sielläkin on tärkeää saada ihmiset takaisin töihin ja uudestaan ravintolat auki ja veronmaksu käyntiin. — Näin.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Talman Matti Vanhanen: Voteringarna verkställs i detta plenum efter pausen. Behandlingen av ärendet avbryts nu och plenum fortsätter klockan 17.40.

Riksdagen avbröt plenum och behandlingen av ärendet klockan 17.33.

Riksdagen fortsatte plenum och behandlingen av ärendet klockan 17.41.

Talman Matti Vanhanen: Nu fortsätter plenum som avbröts klockan 17.33 och behandlingen av ärende 2 på dagordningen.

Nu ska riksdagen behandla ändringsförslagen.

6 §

Veikko Vallin föreslog understödd av Mauri Peltokangas att paragrafen godkänns enligt reservation 2.

Ingen debatt.

Betänkandet ”ja”, Veikko Vallins förslag ”nej”. Omröstningsresultat: 31 ja, 20 nej; 148 frånvarande (omröstning 1). Riksdagen godkände betänkandet.

7 §

Veikko Vallin föreslog understödd av Mauri Peltokangas att paragrafen godkänns enligt reservation 2.

Ingen debatt.

Betänkandet ”ja”, Veikko Vallins förslag ”nej”. Omröstningsresultat: 31 ja, 20 nej; 148 frånvarande (omröstning 2). Riksdagen godkände betänkandet.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslaget i proposition RP 67/2020 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslaget avslutades.